

Rezultati proizvodnje v prvem polletju 1975

Dipl. oec. Jure Pejić:

Ko pregledujemo rezultate poslovanja, si najprej pogledamo rezultate proizvodnje. Količinski plan proizvodnje smo v prvih šestih mesecih preseglji za 8,30 %, pri čemer upoštevamo le eksterno proizvodnjo. Po posameznih proizvodnih TOZD pa je uspeh naslednji:

— vijakarna	111,17 %
— verigarna	90,28 %
— kovačnica	86,93 %
— sidrne verige	127,85 %

V izvršitvi osnovnega plana proizvodnje je bil najbolj uspešen TOZD sidrne verige, potem vijakarna, verigarna in kovačnica. Če upoštevamo predvideno povečanje proizvodnje s stabilizacijskim programom, so rezultati v izvršitvi skupnih proizvodnih nalog malo skromnejši in sicer:

— vijakarna	107,33 %
— verigarna	88,62 %
— kovačnica	85,91 %
— sidrne verige	119,37 %

Tako je celotna proizvodnja podjetja za 4,12 % večja

od skupno predvidenih količin v osnovnem planu in stabilizacijskem programu.

Osnovni plan proizvodnje, izražen vrednostno, smo dosegli:

— vijakarna	100,27 %
— verigarna	85,96 %
— kovačnica	85,88 %
— sidrne verige	99,82 %

Vrednostna proizvodnja je bila v obdobju januar—junij za 0,18 % manjša od predvidene v osnovnem planu. Vrednostni plan moramo povečati za ekvivalentno vrednost predvidenega povečanja proizvodnje s stabilizacijskim programom in te vrednosti primerjati z ustvarjenimi rezultati. Če to upoštevamo, potem so rezultati naslednji:

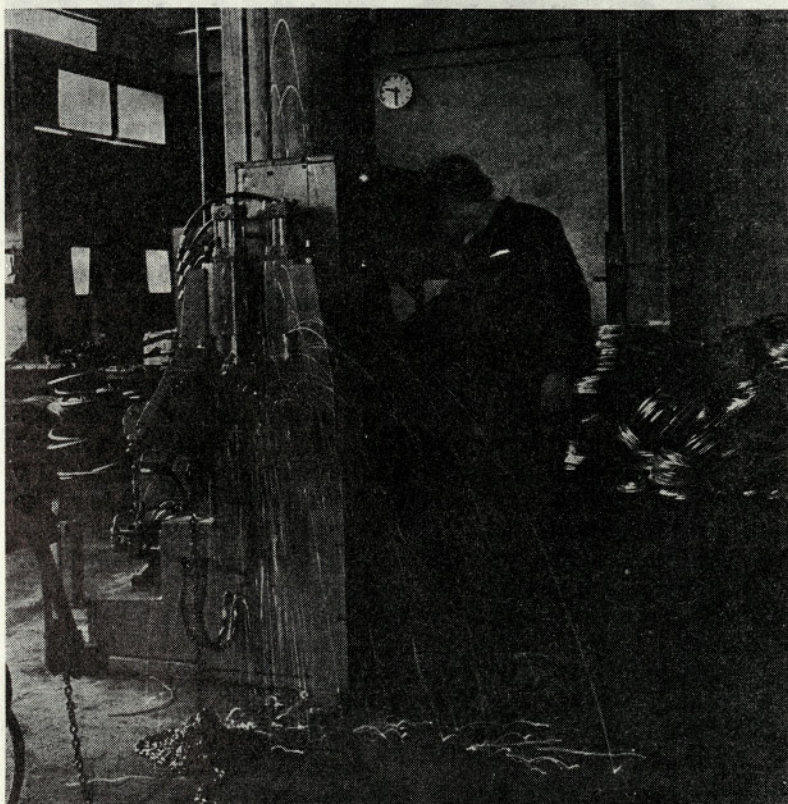
— vijakarna	95,67 %
— verigarna	82,27 %
— kovačnica	82,14 %
— sidrne verige	117,09 %
skupaj	95,00 %

Torej smo v prvem polletju proizvedli 95 % skupne predvidene vrednosti. Najuspeš-

nejši je bil TOZD sidrne verige, ki je edini presegl predvideno proizvodnjo, količinsko za 19,37 % in vrednostno za 17,09 %. Potem so vijakarna, verigarna in kovačnica. Razlike med % količinske in % predvidene vrednostne izvršitve proizvodnje nam kažejo na spremembo predvidenega asortimana proizvodnje.

Če gledamo gibanje proizvodnje po mesecih, ugotavljamo, da je bil najuspešnejši marec, kar se nazorno vidi iz grafičnega prikaza, kjer so vrisani podatki. Marec je bil najuspešnejši v vseh TOZD, izjemoma v verigarni, kjer je bila proizvodnja v aprilu večja od proizvodnje v marcu. V aprilu so v verigarni presegli osnovni količinski mesečni plan za 2,9 %, v marcu pa je bilo preseganje 0,9 %.

Produktivnost, merjena v kg na zaposlenega v obdobju januar—junij 1975, je za celo OZD porasla za 6,77 % v primerjavi z istim obdobjem le-

ta 1974. Po posameznih TOZD je bila takale:

— vijakarna	96,79 %
— verigarna	95,07 %
— kovačnica	97,38 %
— sidrne verige	131,28 %

Tako izražena produktivnost je porasla le v TOZD sidrne verige in sicer za 31,28 %. Poleg dejanskega povečanja produktivnosti se je spreminjal asortiman proizvodnje, ki je vplival na ta kazalec. Če merimo produktivnost v vijakarni v komadih na zaposlenega, vidimo, da je produktivnost porasla za 4,57 %.

Iz vsega tega lahko ugotavljamo, da ima kazalec produktivnosti v kg na zaposlenega pomanjkljivosti. Indeksi bi bili večji zaradi porasta cen, če bi izrazili produktivnost vrednostno, ker se proizvodnje ne evidentira po stalnih cenah.

Če zaključimo razpravljanje o proizvodnji, smo lahko zadovoljni, s tendenco gibanja v zadnjih štirih mesecih (vključno julij) pa se ne moremo hvaliti.

Prodaja je bila v prvem polletju 1975 količinsko manjša za 4,7 % od predvidene, vrednostno pa za 0,8 % večja. Tu ni upoštevano predvideno povečanje prodaje za tiste količine, ki so predvidene v stabilizacijskem programu. Če bi upoštevali še te rezultate, bi bili še slabši. Vidimo razkorak med proizvodnjo in prodajo. V prvem polletju je prodaja realizirala 88,06 % proizvedenih količin, iz česar ugotavljamo, da je 11,94 % proizvodnje ostalo v zalogah. Zaloge so se povečale v TOZD sidrne verige in verigarni, v vijakarni in kovačnici pa so

se zmanjšale. Poleg že znanih problemov za prodajo izdelkov verigarne, si tudi povečane zaloge deloma lahko tolmačimo s sezonskim karakterjem prodaje nekaterih izdelkov (npr. snežne verige), tako da ne moremo vse gledati črno.

Od skupne količinske prodaje odpade na domači trg 69,82 %, na izvoz 30,18 %, vrednostno pa predstavlja prodaja doma 81,48 % in izvoz 18,52 %. Razmerje kaže na veliko slabše doseganje prodajnih cen v izvozu. Izvoz je bil za 12 % večji od izvoženih količin v istem obdobju leta 1974, vrednost pa za 57 %. Od izvoženih količin je bilo izvoženo 65,6 % na klinirsko področje, vrednostno pa 60,4 %.

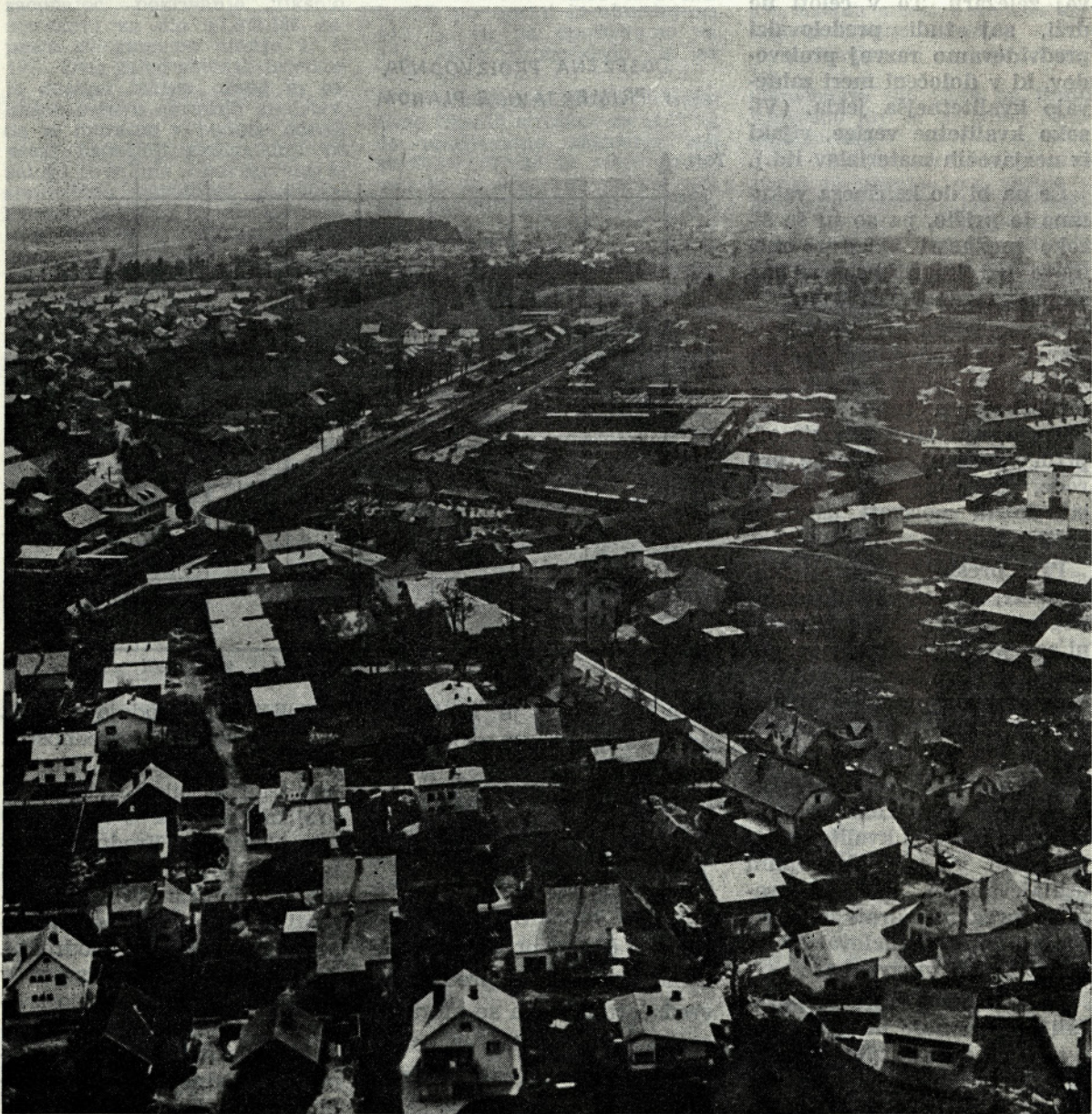
V prvem polletju 1975 so bili poprečni nominalni osebni dohodki za 36 % večji kot v istem obdobju preteklega leta. Zaradi zelo hitrega rasta življenjskih stroškov ni bilo možno močno dvigniti realnih osebnih dohodkov. Porast se giblje okoli 1—2 %.

Izplačani osebni dohodki so bili 96 % od planiranih. V primerjavi z delovnimi organizacijami Slovenskih železarn po višini poprečno izplačanega osebnega dohodka, sta za nami Žična in TOVIL.

Kljub temu, da obravnavamo uspehe izključno za prvo polletje, lahko seznanimo članke kolektiva s proizvodnjo v juliju, ker smo prejeli precej podatkov pred zaključkom redakcije glasila.

Proizvodnja v juliju je bila najslabša v letošnjem letu. Količinski plan proizvodnje je dosežen z 86,91 %, vrednostni

(Nadaljevanje na 2. strani)

Posvetovanje komunistov slovenskih železarn

Dipl. ing. Vinko Golc

V okviru tedna komunista ob koncu junija 1975 je bilo na Jesenicah posvetovanje predstavnikov organizacij ZK iz vseh organizacij združene dela v okviru Slovenskih železarn. V imenu naše organizacije ZK je posegel v razpravo glavni direktor dipl. ing. Vinko Golc, ki je govoril v glavnem o vertikalni integraciji in deležu oskrbe nas predelovalcev žice z jeklom v okviru Slovenskih železarn. Objavljamo njegov referat v celoti.

V gradivu, ki nam je bilo priloženo, je pod poglavjem »Druga etapa združevanja« navedeno leto 1973 kot leto pričetka vertikalnih integracij v SŽ. Prvi zanetki teh želja segajo pri predelovalcih in tudi železarjih še v predkongresno obdobje in sprejetja ustavnih amandmajev. To poudarjam zaradi tega, da vemo, da so delavski interesi združevanja v podjetjih današnje SOZD — SŽ že obstojali. Že pred več leti smo se sestajali in ugotavljali potrebo po tesnejšem sodelovanju.

Družini železarjev so se pridružila štiri predelovalna podjetja in Metalurški inštitut. Slovenske železarne, ki so imele do tedaj tipičen značaj horizontalne integracijske tvorbe, so postale vertikalna integracijska tvorba s proizvodnim programom od surovega železa do končnih izdelkov kovinske industrije. Mislim, da je bila taka oblika integracije pravilna in ji moramo v družbenem razvoju dajati prednost. Da pa je temu res tako, se vidi iz čedaje večjega interesa različnih podjetij kovinske stroke, ki z zanimanjem analizirajo naše dosežke in izražajo željo pristopa v SŽ. Tudi o tem bomo morali danes sklepati.

Da bo bolj razumljivo, v kakšni povezavi smo predelovalci in proizvajalci jekla se

daj, naj povem, da odpade ca. 90 % reprodukcijskega materiala, ki ga uporabljajo predelovalci jekla, združeni v SŽ, v svojem proizvodnem procesu na valjano in vlečeno jeklo, kar je izdelek železarn. Ta podatek nam govori o veliki medsebojni povezavi in odvisnosti v združenem podjetju.

Gradivo navaja, da se cena jekla od 8 din za kg dvigne s predelavo na 18,5 din za kg, kar kaže na visoko stopnjo oplemenitenja, ki ga jeklo doseže v produkcijskem procesu predelovalcev. Še en podatek bi rad navedel. Ta je prav gotovo rezultat hotenj vseh nas in je našel svoje mesto tudi v sklepu DS — SŽ. Lani je veliko jekla, ki bi ga lahko predelala naša podjetja, romalo zaradi vsemogočih vzrokov drugam, predelovalci pa smo iskali vsemogoče rešitve iz težav, ki nam jih je povzročala slaba oskrba.

Po zahtevku, ki ga je v svoji letni poslanici dal tovariš Klančnik, »da je za višje cilje treba žrtvovati tudi nekaj osebnih svobode« in konstruktivni obdelavi tega problema na DS SŽ, je letošnje leto rezultat zadovoljiv. Od skupnih potreb po jeklu bomo predelovalci dobili preko 70 % iz domačih železarn, ca. 14 % iz drugih železarn v Jugoslaviji in ca. 15 % iz uvoza. Tudi ta je rezultat usklajenega nastopa nas vseh na vzhodnih tržiščih. Tako lahko danes ugotovimo, da je rezultat dober, potrebno pa je le poudariti, da članstvo predelovalcev v SŽ omogoča v okviru izmenjave z deželami SEV uvoz manjkajoče količine polizdelkov in repromateriala, za katere veljavniške kapacitete v SŽ imamo, oziroma te materiale za normalni proizvodni proces potrebujemo.

Torej v okviru SŽ je oskrba predelovalcev z repromate-

rialom v glavnem usklajena. Nisem pa prepričan, da smo že povsod razvili ostale oblike medsebojnih odnosov, ki naj bi jih imelo tako medsebojno povezovanje proizvajalcev in predelovalcev jekla. Oskrba npr. nas predelovalcev iz železarn še vedno sloni na običajnih komercialnih pogodbah kot za vse ostale potrošnike jekla. Ni mi jasno, zakaj proizvajalci jekla z nekaterimi valjanimi in vlečenimi izdelki, ki jih nam ne dobavljajo, oskrbujejo druge potrošnike v državi. To je treba urediti.

Razumljivo, da tu ne mislim enostransko, kot se pogosto sliši: samo da dobim material, potem pa konec — ne, treba je razvijati našo samoupravo, poslovnost in ekonomsko odvisnost do take stopnje, da bomo železarji na Ravnah z zanimanjem spremljali uspehe v Plamenu ali drugje, ker bodo zanje ekonomsko zainteresirani. Mislim, da je interes banka najboljša transmisija za prehod na tako stanje, kar je v preteklosti ob pravilni politiki samoupravnih organov v SŽ že nekaj raelizirala.

Železarne, ki se usmerjajo v svojih razvojnih programih v proizvodnjo kvalitetnih jekel in same razvijajo predelavo svojih valjanih in vlečenih proizvodov, po nepotrebnem vidijo v predelovalcih le porabnike masovnih jekel, ki na bazi tržnih cen zaviramo razvoj železarn. To v celoti ne drži, saj tudi predelovalci predvidevamo razvoj proizvodov, ki v določeni meri zahtevajo kvalitetnejša jekla. (Visoko kvalitetne verige, vijaki iz nerjavečih materialov itd.).

Če pa bi do kakšnega vakuuma le prišlo, pa so tu še širše možnosti blagovne menjave pri koordiniranem nastopu na vzhodnem trgu.

Vse kaže, da pred SOZD — SŽ, ki so nedvomno dosegle zelo dobre začetne rezultate v medsebojnem integracijskem povezovanju, stoji že vrsta odprtih vprašanj vsebinske prirode, za katere smo komunisti dolžni poiskati ustrezne rešitve.

Pri presoji integracijskih povezav, kjer je bil do sedaj pogosto prisoten le kratkoročni aspekt, ki je obravnaval povezavo na podlagi obstoječih programov, moramo v bodoče poudariti tudi dolgoročni aspekt.

Ker narekuje ta dolgoročni program železarnam predvsem premik v kvaliteto, bo potrebno z medsebojnim usklajevanjem in sodelovanjem prekonstruirati tudi del proizvodnje predelovalcev v kvalitetnejši program.

Na ta način bomo še povečali pomen naše integracijske tvorbe za celotno slovensko in jugoslovansko gospodarstvo ter na temelju kvalitete naših

izdelkov še bolj odprli pot na tuje tržišče.

Lahko rečem, da v Verigi temu tesno sledimo in nove investicije, ki so v teku, ne bodo dale bistvenih kvantitativnih premikov, ampak predvsem kvalitetno intenzivni premik proizvodnje naših izdelkov. To bo imelo za posledico znižanje uvoza za domače tržišče, na tujih trgih pa višjo vrednost ob približno isti masi naših izdelkov.

Kot sem že omenil, je čedalje večji pritisk za priključitev SŽ tudi drugih predelovalcev. Treba je zavzeti določeno stališče glede odprtosti te tvorbe za pristop ostalih partnerjev. Menim, da moramo glede na to, da smo mlada integracijska tvorba s še obilo nerešenih problemov, nuditi možnost ostalim pod določenimi pogoji. To je, da jim je jeklo pretežni del materiala za proizvodnjo. To je potrebno v okviru Slovenije predvsem glede potrebe po modernizaciji zastarelih kovinsko predelovalnih obratov, ki bi v SŽ le našli sodobne programe in moderno tehnologijo. Nikakor pa se ne strinjam, da bi se pri še povsem nedoločeni obliki naše integracijske tvorbe

(Nadaljevanje s 1. strani)

REZULTATI PROIZVODNJE V PRVEM POLLETJU 1975

pa 82,14 %. Po posameznih TOZD je bilo doseganje osnovnega plana naslednje:

družili z vsakomer, ne glede na to, koliko mu jeklo v strukturi lastne cene predstavlja, spada pa v kovinsko predelovalni sektor.

Manjša podjetja naj bi iskala povezavo pri posameznih OZD, kot je v zadnjem času že slučaj, preko njih pa povezanost v SŽ.

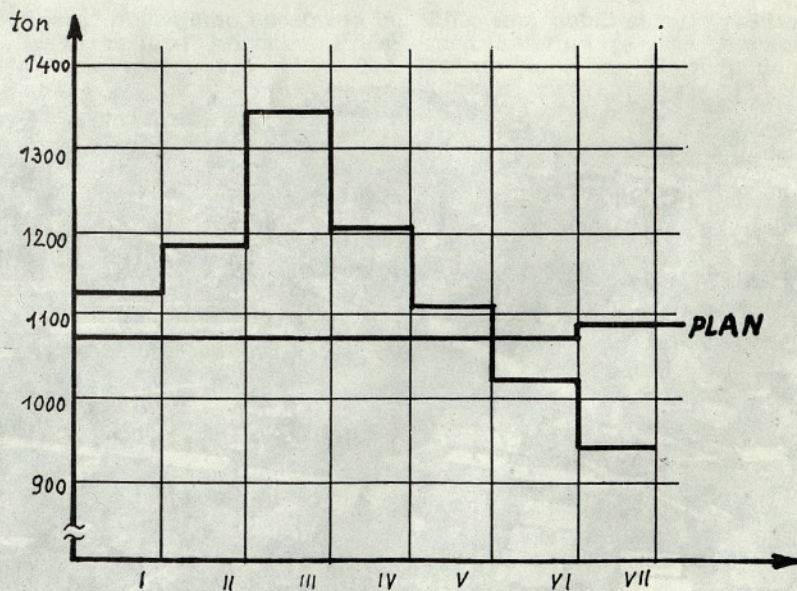
Predelovalci v SŽ bomo imeli predvidoma po okvirnih podatkih 6—7 % rast proizvodnje v petletnem obdobju 1976 do 1980. Tako bodo naše potrebe po surovinah narasle od sedanjih 44.200 ton na 55.400 ton. Na ta podatek ne bomo smeli pozabiti, ko bomo razvijali našo organizacijo.

Po še nedorečenih podatkih naj bi direktna oskrba tudi leta 1980 ne bila pod 70 %. Vertikalna integracija pa bo še bolj zaživela, ko se bo realiziral tudi tisti del samoupravnega sporazuma, ki govori o skupnem nastopu na domačem in tujem trgu. Mislim, da je treba v materialu navedena izhodišča VII. poglavja vzeti kot obvezno in naslednje podobno srečanje komunistov SŽ bo lahko z zadovoljstvom ugotavljalo, da je smer danes zastavljene poti, pravilna.

TOZD Sidrne verige ostal isti, za verigarne pa se je zmanjšal za 3 tone.

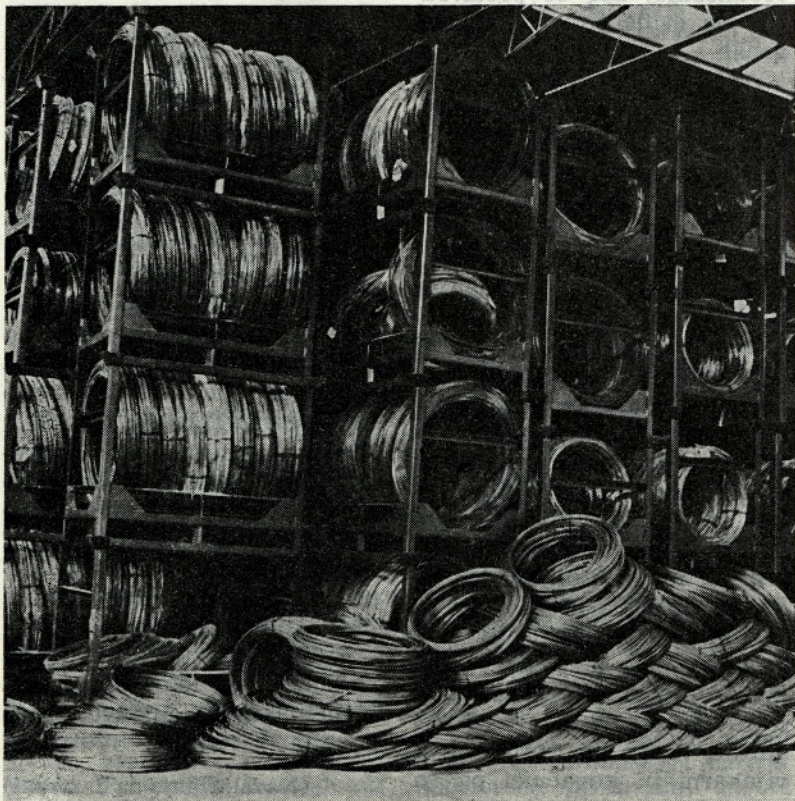
	Količinsko	Vrednostno
TOZD Vijakarna	82,6	71,7
TOZD Verigarna	75,5	79,0
TOZD Kovačnica	67,3	70,3
TOZD Sidrne verige	106,5	111,2
SKUPAJ OZD	86,9	82,1

DOSEŽENA PROIZVODNJA V PRIMERJAVI S PLANOM

Najuspešnejši je TOZD Sidrne verige, ki je edini presejel plan in sicer 6,5 % količinsko in 11,2 % vrednostno. Vse ostale so pod planom. V TOZD Kovačnica je najslabše, če ne upoštevamo medobratnih storitev. Plan je bil dosežen 67,3 % predvidene količine in 70,3 % predvidene vrednosti. Pri tem se moramo zavedati, da je plan za drugo polletje povečan za vijakarno in kovačnico, za julij je še za

Količinska prodaja je bila 85,2 % planirane, vrednostna pa 94,5 % planirane. Na tujem trgu je bilo prodano 407 ton, kar je za 14 % več kot je bilo planirano. Vrednost izvoza je 381.887 \$, kar je za 12 % več od planirane. Od te vrednosti je bilo 77 % realizirano na konvertibilnem področju. Zelo dobri rezultati izvoza v juliju so dvignili stopnjo izvršitve letnega plana izvoza, saj je kumulativni izvoz 81 % planirane vrednosti in 91 % planirane količine.

Gospodarjenje v I. polletju

Iz periodičnega obračuna za I. polletje povzamemo, da smo pri poslovanju v tem obdobju izpolnjevali gospodarski načrt:

Načrt količinske proizvodnje

Delovna organizacija je skupno dosegla načrt proizvodnje z 52 % ali polletno s 104 %. Posebno uspešna sta bila TOZD sidrne verige z 59 oziroma 118 %, TOZD vijakarna s 55 oziroma 110 %, manj uspešna pa TOZD kovačnica in verigarna, oba s 43 oziroma 86 %.

Primerjava izpolnitve načrta proizvodnje po količini z istim obdobjem preteklega leta:

Skupno je delovna organizacija dosegla za 9 % višjo količinsko proizvodnjo pri 1 % večjem staležu delovne sile, računano po vloženem delovnem času. Od tega je TOZD sidrne verige dosegel za 35 %, TOZD vijakarna za 7 % in TOZD kovačnica za 3 % večjo proizvodnjo, TOZD verigarna pa za 8 % manjšo proizvodnjo. Pomanjkanje ustreznih naročil za verigarno in preusmeritev proizvodnje na snežne verige je pogojevalo tudi slabše doseganje količinske proizvodnje.

Načrt realizacije izdelkov

Slabše kot količinska proizvodnja se je izpolnjevala realizacija izdelkov, predvsem na domačem trgu. Na tržišču je občutiti slabše povpraševanje po drobnih verigah za živino in poljedelstvo zaradi upadanja živinskega fonda, kot posledica zapore izvoza mesa in živine na območje EGS. Izvoz na zahodnoevropska tržišča je v upadanju zaradi prenasitosti tamkajšnjega tržišča — gospodarstvo je v gospodarski depresiji, pa tudi zaradi upadanja cen od 20—40 %, tako pri surovinah kot pri izdelkih metalno-predelovalne industrije. Tudi pri nekaterih vijakih in drugih artiklih bo verjetno prišlo do zastoja zaradi znižanja investicij kot posledica novega zakona o obvezni zagotovitvi investicijskih plačil.

Dosedanje težave s prodajo izdelkov so imele za posledico dvig zalog gotovih izdelkov (ne računajoč pokrivanje fiksnih stroškov) za din 17.874.183 napram zalogam po stanju 1. 1. 1975. Dvig zalog gotovih izdelkov je dosegel takšen obseg in tolikšno vezavo obratnih sredstev, da se moramo v bodoče odrediti vsaki nadaljnji proizvodnji na zalogo, če želimo obdržati vsaj še simbolično likvidnost podjetja. Prodaja izdelkov je bila izvršena le v višini 46 % količinskega letnega gospodarskega načrta, od proizvedenih količin pa je bilo prodanih le 88 %.

Zaradi splošne nelikvidnosti se zvišuje tudi stanje kupcev, nov zakon o plačevanju investicij pa bo le pospešil poviševanje stanja kupcev pri vseh gospodarskih organizacijah, ki proizvajajo potrošno blago. Plačevanje bo usmerjeno proizvajalcem investicij. V bodoče je namreč potrebno investicije plačevati vnaprej z gotovino s tekočega računa in se ne morejo kompenzirati s protiterjatvami ali veriznimi kompenzacijami, med-

bančne kompenzacije niso več dovoljene.

Finančni načrt je bil s celotnim dohodkom dosežen, vendar pa so bila presežena porabljena sredstva in pogodbene obveznosti, zato ni bil dosežen dohodek. Kljub temu, da zakonske obveznosti in OD niso bile dosežene (stalež zaposlenih za 89 delavcev manj kot po načrtu) so bili stroški proizvodnje preseženi, zato ni bil dosežen planiran ostanek dohodka in neto skladi.

V primerjavi s istim obdobjem preteklega leta so bili znatno preseženi skupni dohodki, še bolj pa presežena porabljena sredstva. Posebno visoko so presežene pogodbene obveznosti (obresti za kredite za osnovna in obratna sredstva) tako, da so bili stroški proizvodnje preseženi za 2 točki več kot pa celotni dohodek. Zato je manjši ostanek dohodka in neto skladi.

Zaradi povečanja zalog in zvišanja fiksnih stroškov, smo morali pokrivati tudi fiksne stroške v višini 48 % od planske lastne cene povečanih zalog, za kar smo porabili v tem polletju din 16.644.629.— dohodka. Za odpis kupcev starejših nad 45 dni pa smo porabili din 1.773.203.— dohodka.

Ta imobilizirani dohodek lahko do konca leta ponovno realiziramo, kolikor uspešno znižati zaloge in kupce na raven 1. 1. 1975.

Finančni načrt lahko do konca leta zadovoljivo realiziramo:

— z zvišanjem obsega proizvodnje,

— s proizvodnjo na tržišče in ne za zaloge,

— z odprodajo zalog in znižanjem kupcev.

Zaradi boljše doseženih cen, dviga produktivnosti za 8 %, smo dosegli sicer višje dohodke, ki pa niso bili zadostni, da bi pokrivali tudi višje stroške.

Poslovni uspeh obračunavamo po sistemu variabilnih stroškov, zato je izpadel dohodek od povečanih neprodanih zalog.

Povečanje stroškov za 49 % odpade na:

— povečanje variabilnih stroškov (direktni stroški materiala in OD po normi in akordu) za 44,33 %, če pa upoštevamo za 9 % večjo proizvodnjo, le za 35,33 %;

— povečanje fiksnih in relativno fiksnih stroškov za 54,17 %, če upoštevamo razmerje teh stroškov 77:23 in višjo proizvodnjo za 9 %, kar vpliva tudi na relativno fiksne stroške, potem so se ti stroški povišali za 49,30 %. Povišanje fiksnih stroškov izhaja predvsem iz povečane amortizacije, povečanih obrestih za kredite za osnovna in obratna sredstva, povečanih OD režijskih delavcev in drugih fiksnih stroškov, ki so se zviševali prav tako kot ostali;

— indeksi v drugi koloni izražajo stopnjo podražitev in povečanja stroškov v razdobju 1 leta pri 2 % nižji količinski prodaji. Zato se indeks realizacije in stroškov zaradi realnejše primerjave podražitev povečuje za 2 točki. Ta stopnja je v naši stroki znatno višja kot splošna

stopnja podražitev, ki jo ocenjujejo letno od 25—30 %.

Skupni poslovni rezultat v primerjavi s istim razdobjem preteklega leta je za 4.302.047.— din boljši, če upoštevamo, da smo letos obračunali za 4.332.834 din več amortizacije in če ne upoštevamo stopnje inflacije, ki razvrednotuje tudi amortizacijo in odpise kupcev ter pokrivanje povečanih zalog s fiksnimi stroški. Upadanje proizvodnje v zadnjih mesecih in nižja prodaja izdelkov kot je bila proizvodnja, poleg povišanja skoraj vseh stroškov, je imela za posledico znatno manjše doseganje dohodka.

Kolikor bo tudi v naslednjih mesecih proizvodnja in realizacija pod povprečjem I. polletja, bodo nastopile težave tudi pri doseganju dohodka.

Načrt osebnih dohodkov v primerjavi s istim razdobjem preteklega leta:

— Število zaposlenih po stanju zadnjega v mesecu je za 2 % višje kot v istem razdobju preteklega leta, vendar pa je nižje od delovne sile po letnem načrtu za 89 delavcev (plan 1191, doseženo 1102).

— Število delavcev po vloženem delovnem času je za 1 % višje kot v istem razdobju preteklega leta.

— Izplačani bruto OD so se povišali za 36 %, če pa upoštevamo za 1 % več vloženega delovnega časa, ja 35 %.

— Izplačani neto OD po statističnih podatkih so se povišali za 36 %.

— Povprečni mesečni neto izplačani OD v polletju je znašal 3.514,61 din.

Dvig OD je znaten, OD so v primerjavi z drugimi delovnimi organizacijami v združenju Slovenskih železarn na primeri višini, odstopanj od železarn je minimalno.

Obračun OD v odnosu na novi samoupravni sporazum:

— Sporazum prekoračujemo za 0,78 %, pri tem smo uporabili indeks zvišanja življenjskih stroškov 17,69 %.

— Delovna organizacija je poslovno uspešna, če letno vlaga v poslovni in rezervni fond vsaj 8 % lastnih sredstev od obstoječega poslovnega sklada.

— Pravice, ki iz tega izhajajo:

Obračunava din 22,14 na bruto izplačano uro in to lahko povečuje za 5 %.

— Kolikor delovna organizacija ni uspešna (ni vložila v poslovni sklad 8 % lastnih sredstev), ne sme obračunavati din 22,14 bruto na izplačano uro in ne sme povečevati OD na uro za 5 %, ampak ga mora zniževati maksimalno za 10 %.

— Naše možnosti oziroma pravice do višine OD napram Slovenskim železarnam so po samoupravnem sporazumu za 5 % nižje.

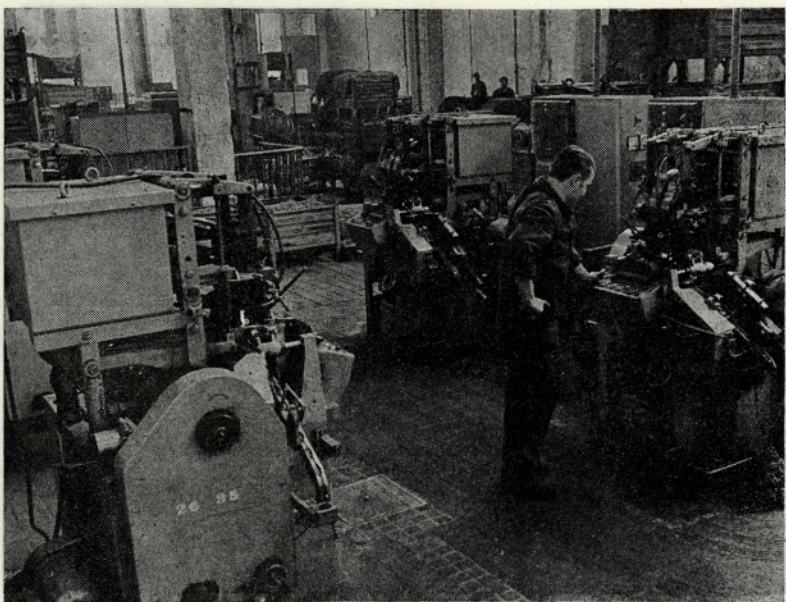
— Indeks zvišanja življenjskih stroškov za I. polletje najnovejše ocenjujejo na 25 % (Gospodarski vestnik št. 54).

Višina OD je po novem sporazumu odvisna od rentabilnosti, ekonomičnosti in akumulativnosti poslovanja delovne organizacije. Z drugimi besedami je višina osebnih dohodkov pogojena z intenzivnim izkoriščanjem razpoložljivih kapacitet, z visoko in kvalitetno proizvodnjo izdelkov na tržišče, ekonomičnimi naložbami v nove investicije in obratna sredstva in v naši stroki primernim doseganjem stopnje dobička.

Načrt obratnih sredstev in njih vezava v primerjavi s istim obdobjem preteklega leta

— Del poslovnega sklada za obratna sredstva se je povečal zaradi revalorizacije zalog polizdelkov in gotovih izdelkov 31. 12. 1974 in odplačila anuitet za 17 %, vendar so se istočasno zmanjšala konvertirana sredstva tako, da so se stalna obratna sredstva celo znižala za 1 %.

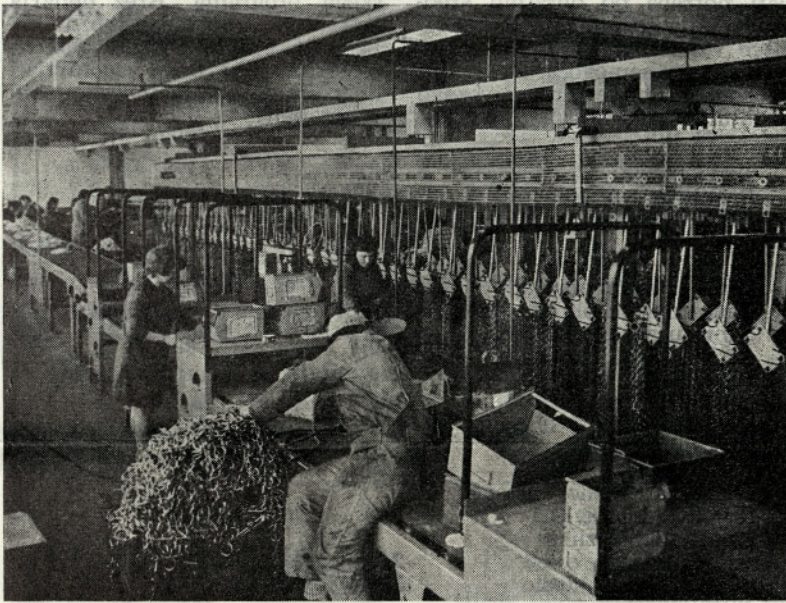
— Občasna obratna sredstva so se povečala za 41 %, od tega krediti za zaloge za izvoz za

174 % in izvozni krediti za 156 % (v letošnjem letu večji izvoz). Med občasnimi krediti so se povečali krediti Interne banke Slovenskih železarn za 10.250.000.— din in Raziskovalne skupnosti za 1.957.800.— din, ti krediti so zgolj začasnega značaja in imajo rok odplačila 30. 8. in 30. 9. 1975, podaljšanje oziroma nadomestitev kreditov ni zasigurana.

— Uporaba rezervnega sklada za obratna sredstva je za 50 %

začasnega značaja, pa le z 72,12 %, dočim je bila 30. 6. 1974 vezava pokriva še z 92,21 %. Kritično stanje z obratnimi sredstvi nastaja zaradi visoke stopnje podražitev surovin in pomožnega materiala, kakor tudi lastne proizvodnje za več kot 50 %. Odraža se v višje ovrednotenih zalogah nedovršene proizvodnje, polizdelkov in gotovih izdelkov, poleg tega pa so se zaloge goto-

manjša, uporaba tekoče dosežene poslovne uspeha za obratna sredstva pa skoraj enaka. Trenutno razpoložljiva obratna sredstva so za 35 % višja.

Vezava sredstev je trenutno zagotovljena z razpoložljivimi obratnimi sredstvi le v višini 81,40 %, v primeru da izpadejo krediti Interne banke, ki so zgolj

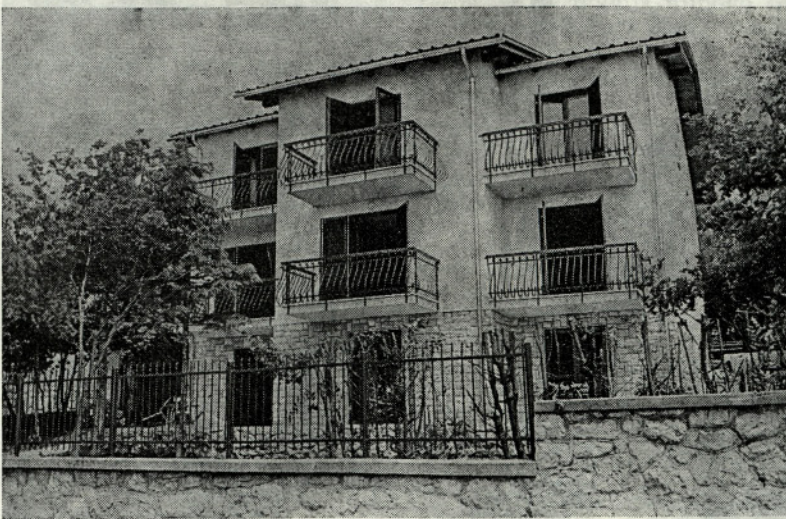
vih izdelkov tudi količinsko povečale.

Stanje kupcev 30. 6. 1975 je bilo slučajno nizko (zaradi visokih kompenzacij in nizke prodaje), vendar se bo že do konca avgusta povzpelo na preko 8 milijard starih dinarjev, ker je bilo stanje 30. 5. 1975 že 77.023.713 din.

Vezava obratnih sredstev v zalogah in kupcih:

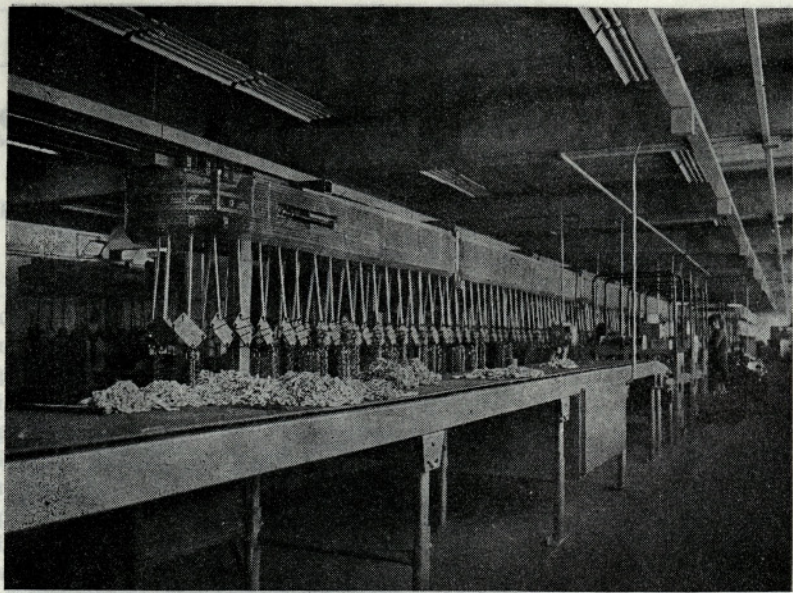
	30. 6. 1975	30. 6. 1974	Indeks
— Zaloge materiala s popravkom revalorizacije materiala	18.846.568	21.269.265	89
— Zaloge nedovršene proizvodnje, polizdelkov in gotovih izdelkov po variabilnih stroških	41.197.075	21.886.350	188
— Terjatve do kupcev	71.549.433	42.585.281	168
Skupaj	131.593.076	85.740.896	153

(Nadaljevanje na 4. strani)

Skupni finančni načrt

	Doseganje nasproti planu za I. polletje	Doseganje nasproti istemu razdobju preteklega leta
	Indeks	Indeks
— Celotni dohodek	100	147
— Porabljena sredstva	113	155
— Dohodek	78	130
— Pogodbene obveznosti	102	300
— Zakonske obveznosti	81	136
— Ostanek dohodka	75	119
— OD v fakturirani realizaciji	76	121
— Stroški proizvodnje	102	149
— Ostanek dohodka (dobiček)	69	105
— Neto skladi	73	99

(Nadaljevanje s 3. strani)

GOSPODARJENJE V PRVEM POLLETJU

Vsako leto izvajamo revalorizacijo obratnih sredstev, s tem, da prilagajamo planske cene vseh materialnih zalog in zalog v ciklusu proizvodnje dejanskim cenam in odtegujemo razlike v cenah upravičeno nerealnemu prikazovanju dohodka, s tem da jih prenašamo na poslovni fond. S tem pa še ne uspevamo pokrivati potrebe po obratnih sredstvih. Stopnja inflacije in podražitve v naši branži sta tako visoki, da je nemogoče, da bi bili sposobni sami revalorirati vezavo obratnih sredstev, ali preko de-

litve dohodka z vnosom v poslovni fond pokrivati potrebe za obratna sredstva, istočasno pa ne zanemarjati modernizacije in razvoja podjetja.

Kolikor v najkrajšem času ne rešimo vprašanje zalog, bomo imeli hude težave z rednimi oskrbovanji podjetja z repromaterialom in izvajanjem investicijskega programa. Brez denarja na tekočem računu ni možno nabavljati niti rezervnih elektromotorjev, kaj šele zagotavljati financiranje večjih investicijskih programov.

Topli obrok:

Primerjava stroškov za 1 obrok s I. kvartalom 1975:

	I.—III./75	IV.—VI./75	Indeks
— Cena toplega obroka	9,32	9,72	104
— Cena toplega obroka po odbitku zasluga bifeja	9,26	9,54	103
— Cena toplega obroka po zmanjšanju 10 % OD za kosila	8,93	9,24	103
— Realizacija za 1 obrok	2,99	3,45	115
— Negativna razlika za 1 obrok	5,94	5,79	97
— Cena za kosilo, všteti 10 % prenos za OD	16,73	13,75	82
— Negativna razlika za kosilo	2,93	0,02	—
— Realizacija za kosilo	13,80	13,73	99

Primerjava je napravljena med tromesečji zato, da bi bilo lažje razvidno tekoče zviševanje stroškov. Povečanje lastne cene obroka izhaja iz zvišanja cen za posamezna živila in višjih OD delavcev kuhinje.

Izdanih obrokov	I. tromesečje	52.485 kom.
Izdanih obrokov	II. tromesečje	53.705 kom.
Pri kosilih je razlika manjša, ker smo izdajali več obrokov:		
v I. tromesečju	2.683 kosil	
v II. tromesečju	3.345 kosil	
Negativna razlika pri toplim obroku	622.680,35 din	
Negativna razlika pri kosilih	7.913,05 din	

Skupaj 630.573,40 din

je pokrita iz skupnega dohodka.

Počitniški dom

Za 15-dnevno poslovanje je izkazana le negativna razlika v višini 19.917,18 din, ki pa je manjša kot dejanska, ker so pri obračunu kot realizacija upoštevana vsa predplačila pensionov, vplačana do 30. 6. 1975. Realen obračun poslovanja bo izvršen po zaključku poslovanja predvidoma do 20. 10. 1975. Za 15-dnevno poslovanje pa ni možno napraviti realnega obračuna.

Stališča OOKZ Veriga

Matko Pogačnik

Osnovna organizacija ZK Veriga je temeljito razpravljala o stališčih 11. seje predsedstva CKZKJ, ki so nam bila posredovana v Informativju in se nanašajo na oceno izvajanja resolucije ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975.

Sekretariat je že na zadnji seji 16. 7. 1975 zahteval od pristojnih vodilnih v delovni organizaciji, da dajo poročilo in odgovore na postavljeni vprašalnik o gospodarskem položaju delovne organizacije. Na osnovi tega in skladno s stališči predsedstva CKZKJ je OOKZ Veriga zavzela določena stališča.

1. V stabilizacijski program se mora vgraditi merila, s katerimi se bo lahko merila boljše ekonomičnost, produktivnost in gospodarnost, ki so temeljito obdelana v stabilizacijskem programu.

— Kontrola in analiza povečanja proizvodnje, doseganja produktivnosti, zaposlenosti, gibanja zalag izdelkov ter nedovršene proizvodnje in polizdelkov bo napravljena vsakega 8. v mesecu za pretekli mesec.

— Pregled izvajanja organizacije poslovanja, izkoriščenosti delovnega časa, investicijske politike in discipline bo napravljen kvartalno.

— Analiza zmanjšanja stroškov in povečanje dohodka bo kvartalno.

— V stabilizacijski program se mora vnesti politika cen, izvoza in uvoza.

— Merila za merjenje produktivnosti, ki izhaja iz težinske proizvodnje, niso zadovoljiva in dostikrat dajejo napačne pokazatelje produktivnosti s tako različnim asortimentom, kot je naš.

2. Pri politiki pritiska na povečanje cen nismo držali križem rok, ampak smo stopali tesno po stopinjah ostalega gospodarstva Jugoslavije, ker le na ta način smo lahko ustvarjali zaželen dohodek. Zaradi tega smo dali svoj doprinos nestabilnosti in inflaciji gospodarstva.

Stališče OOKZ je:

— Izdelati poročilo prodajne politike na domačem in tujem trgu za celotni proizvodni program,

— dosledna kontrola samoupravnih organov politike cen in njeno prilagajanje svetovnemu gibanju cen,

— nenehno zasledovati gibanje stroškov proizvodnje in energično ukrepati,

— oprijeti se sodobnih v svetu priznanih sistemov za merjenje učinkovitosti dela (REFA, work factor, sistem trenutnih opažanj),

— komercialni sektor mora pravočasno zagotoviti naročila in reprodukcijski material.

3. Delovna organizacija se je na področju izvoz-uvoz pravilno orientirala, saj je bila težnja za stalno povečavo izvoza in zmanjšanje uvoza repromateriala nenehno prisotna. Izvoz je bil v obdobju 1—5 dosežen 49 % več kakor v is-

tem obdobju lanskega leta, uvoz pa je v tem času narasel za 4,5 %, to je predvsem izdoba strojev in naprav, ki so bili naročeni že lani in prej. Razmerje izvoz-uvoz se je gibalo 65:35 v korist izvoza.

4. Srednjeročni gospodarski načrt, ki je bil pred kratkim sprejet, je treba dopolniti, ker

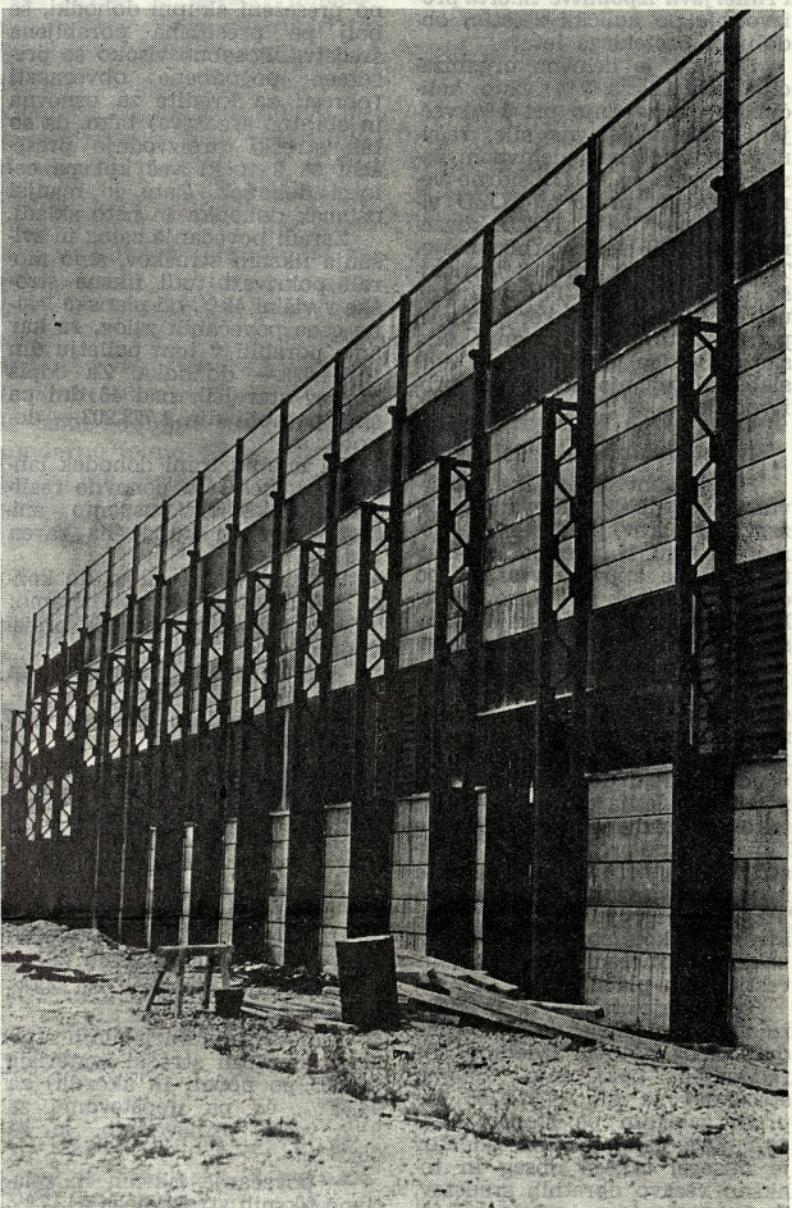
— možnosti povečanja OD zaradi zvišanja življenjskih stroškov,

— gibanju zalag,

— režijskih stroškov in

— doseganju dohodka in ostanka dohodka.

6. Investicijska dejavnost je zelo razgibana, zato imajo komunisti in samoupravni or-

ne vsebuje družbenega standarda in socialne varnosti zaposlenih, ne vsebuje raziskave tržišča, kar je osnovni móto razvoja delovne organizacije.

5. Sistem družbenega in ekonomskega razvoja zahteva dobro poznavanje vseh razmer, to pa se doseže z dobro informiranostjo delovnih ljudi:

— o sklepih DS TOZD in DS DO,

— doseganju osnovnih in operativnih planov količinsko in vrednostno,

— deležu izvoza in uvoza,

— gibanju OD,

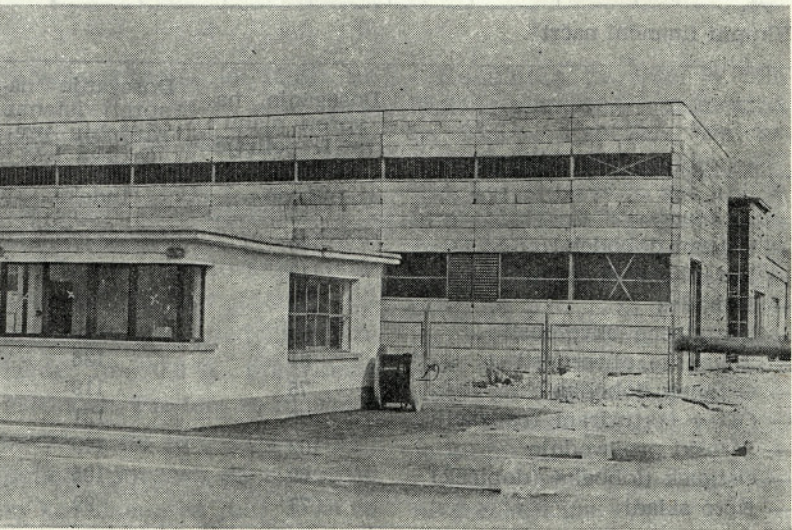
gani nalogo, da nenehno in budno spremljajo izvajanje te dejavnosti.

Zahteva se poročilo na DS delovne organizacije in OOKZ v zvezi z zavlačevanjem in prekoračitvijo zakonskega roka nove kovačnice.

7. Akcijski program dela komunistov, ki je bil sprejet leta 1973 in vsebuje stališča seje predsedstva CKZKJ, je še aktualen.

Akcijski program je priložen zapisniku.

Izdelan je sistem komuniciranja sklepov in informacij samoupravnih organov.

Pripravljen nov osnutek zakona o združenem delu

Jože Ješe

Z namenom, da se delovni ljudje čim bolj vključijo v javno razpravo v zvezi s sprejetjem Zakona o združenem delu in istočasno omogočimo članom delovne skupnosti, da pravočasno dajo svoje mišljenje in pripombe, želimo naše bralce spomniti na pomembnejše rešitve, ki se predlagajo v osnutku zakona o združenem delu po naslednjem vrstnem redu:

— oblike samoupravnega organiziranja združenega dela (temeljna organizacija, delovna organizacija, sestavljene organizacije),

— uresničevanje samoupravljanja (način izjavljanja in odločanja, samoupravni organi, odgovornost za opravljanje samoupravnih funkcij),

— družbeno-ekonomska razmerja delavcev v združenem delu (pridobivanje in delitev dohodka, izkazovanje dohodka, planiranje),

— status in dejavnost organizacije združenega dela (splošni pogoji, zastopanje),

— družbena zaščita samoupravljanja (oblike, nadzor nad delom organizacije združenega dela).

Z interpretacijo določb integralnega teksta osnutka zakona je storjen rezime, ki bo ustrezal osnovni nalogi, da se čim kvalitetnejše vključimo v javno razpravo o enem najpomembnejših zakonskih tekstov po sprejetju ustave.

1. Osnovna organizacija združenega dela je socialistična samoupravna skupnost dela.

V delu osnutka zakona o združenem delu, ki se nanaša na oblike samoupravnega organiziranja združenega dela, so urejena vprašanja, ki se tičejo temeljnih organizacij združenega dela, delovnih organizacij, sestavljenih organizacij, oblike sodelovanja proizvodnih in prometnih organizacij združenega dela, oblike združevanja denarnih sredstev OZD in vprašanja, ki se nanašajo na delovne skupnosti za opravljanje poslov skupnega pomena.

O vsaki obliki samoupravne organiziranja bomo dali krajši prikaz na osnovi rešitev, ki so predvidene v osnutku zakona.

2. Položaj temeljne organizacije

V poglavju, ki se nanaša na TOZD kot skupnost delavcev, so regulirana vprašanja, ki se tičejo vključevanja delavcev v TOZD pogojeni postopek za organiziranje TOZD, pravice in obveznosti združevanja kakor tudi statusne spremembe. V osnutku zakona je določeno, da je TOZD

socialistična samoupravna skupnost dela, zasnovana na povezanosti in odvisnosti delavcev v delu in njihovi medsebojni odgovornosti, vzajemnosti in solidarnosti. Njo sestavljajo delavci, ki so pridobili svojstvo delavca v združenem delu in delajo z družbenimi sredstvi v temeljni organizaciji, pogoje za pridobitev svojstva delavca pa določijo delavci v TOZD s samoupravnim sporazumom, v skladu s statutom in zakonom.

Svojstvo delavca v združenem delu lahko pridobi vsakdo pod enakimi pogoji, če izpolnjuje in je dovršil starost 15 let ter je zdravstveno sposoben. Predvideno je, da imajo delavci pravico in dolžnost, da ustvarjajo pogoje za vključevanje novih delavcev v TOZD in za stabilnost in izpopolnjevanje v zvezi z napredkom materialne osnove in produktivnosti dela. Kadarkoli pa se delavci odločijo, da se novi delavci vključijo v delovno skupnost, morajo to javno objaviti. Če se v delovno skupnost vključujejo novi delavci, ki bodo imeli posebna pooblastila in odgovornosti v delu (vodilni delavci), se njihovo vključevanje opravi na osnovi javnega razpisa. Drugače pa se delavec vključi v delovno skupnost z dnem podpisa samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornosti na delu.

Po podpisu samoupravnega sporazuma delavec pridobi pravice in prevzame obveznosti in odgovornosti, določene s samoupravnim sporazumom, statutom TOZD in s samoupravnimi sporazumi, ki so jih delavci te TOZD sklenili z delavci drugih temeljnih organizacij.

Predvidena je obveznost, da se delavcu pred podpisom samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornosti na delu, vroči statut TOZD in ta samoupravni sporazum, na vpogled pa se jim dajejo drugi samoupravni sporazumi, s katerimi so določene njegove pravice, obveznosti in odgovornosti v združenem delu.

Svojstvo delavca v združenem delu po osnutku zakona pridobi delavec ne glede na to, ali je v TOZD vključen za nedoločen ali določen čas in svoje pravice, obveznosti in odgovornosti uresničuje odvisno od časa, ko je na delu, rezultatov njegovega dela in prispevka, ki ga je dal za uresničitev rezultatov skupnega dela v TOZD.

3. Medsebojne pravice in obveznosti

Kar se tiče urejanja pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev v združenem delu, osnutek zakona določa, da delavci

svobodno in enakopravno urejajo medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti v delu s sklepanjem enega ali več samoupravnih sporazumov v skladu s statutom. Delavci se zavezujejo, da uredijo zlasti pogoje vključevanja novih delavcev in način njihove izbire dela, ki jih opravlja vsak delavec v TOZD in pogoje za opravljanje teh del, dela, za katera imajo delavci posebna pooblastila in odgovornosti (vodilni delavci), primere in pogoje, pod katerimi delavci lahko ali so dolžni, da začasno opravljajo druga dela od tistih, ki so jih opravljali (razporejanje delavcev), trajanje in razpored delovnega časa, osnove in pogoje prenehanja dela delavcev v TOZD, potem osnove in merila razporejanja dohodka na sredstva za skupno osebno in skupno porabo in na sredstva akumulacije in skladov, osnove in merila razporejanja dela dohodka ustvarjenega na osnovi minulega dela delavcev, na sredstva za skupno osebno in skupno potrošnjo in na sredstva akumulacije in skladov, osnove in merila delitve sredstev za skupno osebno in skupno porabo na bruto osebne dohodka delavcev na osnovi njihovega in tekočega dela, kakor tudi način izkazovanja, obračunavanja in izplačila bruto osebnih dohodkov delavcev. Poleg tega so delavci zavezani, da uredijo tudi obveznosti delavcev na delu in njihovo disciplinsko, materialno in drugo odgovornost za kršitve delovnih obveznosti tako lažje kot hujše kršitve, postopek za ugotavljanje odgovornosti in ukrepe, ki se lahko podvzamejo zoper delavce zaradi kršitve delovne discipline, primere in pogoje odgovornosti delavcev za zmanjšanje dohodka in za povzročitev materialne škode ter postopek za ugotavljanje te odgovornosti, kakor tudi zaščito delavcev na delu, ukrepe, s katerimi se čuva in zavaruje delovna sredina delavcev, posebno zaščita žena, mladine in delovnih invalidov, pravice in obveznosti delavcev na izobraževanju in izpopolnjevanju po potrebah dela pogoje in način počitka in dopustov in druge pravice in obveznosti, ki jih delavci uresničujejo v temeljni organizaciji dela, kakor tudi pravice, ki jih imajo delavci po prenehanju dela na osnovi minulega dela.

V osnutku se precizira, da lahko delavci v temeljni organizaciji združenega dela z delavci v drugih temeljnih organizacijah v sestavi iste delovne organizacije sklepajo samoupravne sporazume, s katerimi se določajo kriteriji in skupne osnove in merila za urejanje določenih pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev na delu.

Tovariško srečanje 75 se bliža

Franc Vovk:

Tudi letos bo sindikalna organizacija organizirala tovariško srečanje delavcev in upokoencev Tovarne verig. Za razliko od lanskega leta, ko smo se srečali v Ribnem, se bomo letos dobili 6. septembra v Krpinu v Begunjah. Naj na kratko navedemo, kako bo prireditev potekala.

S srečanjem bomo pričeli ob 9.30 uri s koncertom godbe na pihala. Sledil bo enourni kulturni program, v katerem bo sodeloval pevski zbor Tovarne verig, folklorna skupina mladincev in harmonikaški orkester glasbene šole iz Radovljice. Nekako od 11.30 do 13. ure bodo potekala razna športna tekmovanja in družabne igre. Teh tekmovanj se bodo lahko udeležili vsi: moški, ženske in otroci. Lahko pa se bo vsak podal tudi na trim stezo, ki je v neposredni bližini prireditvenega prostora. Sodelovali bodo tudi leški taborniki, ki bodo prikazali nekaj svojih veščin. Ob 13. uri pa bomo pričeli zabavo s plesom, ki bo trajala do 19. ure, ko je mišljen tudi zaključek srečanja.

Povemo naj še, kako bo letos poskrbljeno za hrano in pijačo. Ob prihodu bo dobil vsak član kolektiva in upokojenec s posebnimi bloki, ki jih bomo razdelili že prej, v plastični vrečki tak imenovani vikend paket, v katerem bo nekaj prigrizka in pijače. Postavili pa bomo tudi stojnice, kjer bo lahko vsak, proti plačilu seveda, dobil hrano in pijačo.

Za prevoz do Begunj posebej ne bo poskrbljeno, ker bi bilo to vezano s prevelikimi stroški. Vse udeležence prosimo, da se poslužijo rednih avtobusnih zvez z Begunjami ali pa pridejo na srečanje z lastnimi vozili in parkirajo na posebej za to urejenem prostoru. Ne bo odveč, če prinesete s seboj tudi kakšno odejo ali zločljiv stol.

Pa še to. V primeru slabega vremena bomo srečanje organizirali v nedeljo 7. septembra.

Vabimo vse člane kolektiva, njihove ožje svojce, posebno pa naše upokoence, da se srečanja udeležijo v čim večjem številu. Torej, 6. septembra na svidenje v Krpinu!

4. Oblike organiziranja dela

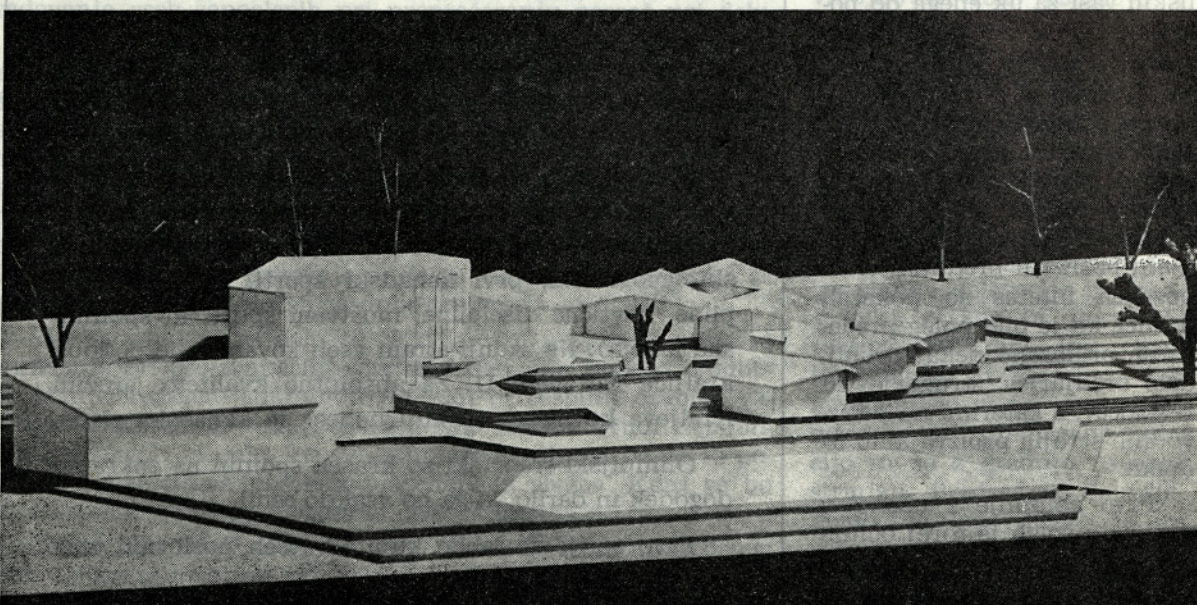
Glede oblik organiziranja dela je predvideno, da se lahko formirajo delovne skupine, proizvodni oddelki ali druge oblike organiziranja v delovnem procesu; kakor pa je s samoupravnim sporazumom predvideno, delavci svoje pravice, obveznosti in odgovornosti na delu uresničujejo v temeljni organizaciji združenega dela, v delovnih skupinah, proizvodnih oddelkih ali drugih oblikah organiziranja v delovnem procesu.

Delovni čas in razporeditev delovnega časa delavci določajo v temeljni organizaciji združenega dela, tako da zagotovijo čim popolnejše koriščenje sredstev za delo in čim racionalnejšo uporabo svoje delovne sposobnosti, kakor tudi da zagotovijo medsebojno usklajenost skupnega dela in dela z delavci v drugih temeljnih organizacijah.

Svoje pravice na omejen delovni čas, počitek in odsotnosti z dela, varstvo pri delu, posebno zaščita žena, mladine in invalidov ter druge pravice, s katerimi se zagotavlja njihovo socialno varstvo pri delu, delavci uresničujejo v skladu z zakonom in ratificiranimi mednarodnimi pogodbami v svoji temeljni organizaciji združenega dela.

Predvideno je, da delavcu lahko preneha lastnost delavca v združenem delu na osnovi sporazuma z ostalimi delavci na podlagi njegove volje, sklepa drugih delavcev brez njegovega pristanka in na osnovi samega zakona. To pa na osnovi sporazuma z drugimi delavci samo, če je tako sporazum sklenjen v pisni obliki na osnovi enostranske izjavljene volje, da ne želi delati v temeljni organizaciji pod pogoji, določenimi s

(Nadaljevanje na 6. strani)

Projektant si je takole zamislil družbeni center v Lescah (maketa)

Obisk v šoli

Jernej Vovk

Nenehen razvoj tehnološkega postopka obdelave materiala v tovarni ob redni proizvodnji, nujno kaže, da bo potreba po poklicnih delavcih vedno večja. Splošno pa je znano, da kljub potrebam število učencev posebno za določene poklice upada. Ta problem pa povzroča v gospodarskih organizacijah precejšnje težave. Vzporedno s proizvodnim programom je treba skrbeti za ustrezne kadre. Da zagotovimo kvantitativno proizvodnjo, nameščajmo po obratih sodobne novejšje stroje, ki naj zamenjajo izrabljene stroje in tako omogočimo razvoj tovarne. Prav tako je potrebno usposobiti zadostno število kvalificiranih delavcev različ-

nih poklicev, ki bodo sposobni te novejšje stroje pravočasno popravljati in izdelovati potrebna orodja za tekočo proizvodnjo.

Pomanjkanje učencev za poklice je prisotno nekaj let nazaj tudi v naši tovarni. Saj je znano, da se vsako leto na razpise prijavi premajhno število novih učencev. Morda se premalo zavedamo kakšne posledice zaradi tega lahko nastanejo. Izobraževanje kvalificiranih delavcev je dolgotrajen proces, saj mine nekaj let, predno usposobimo dobre kvalificirane delavce. Navzlic temu, da deluje na območju občine posebna strokovna služba, ki s predavanji po šolah usmerja učence za dolo-

čene poklice, se stanje ni bistveno spremenilo. Na teh predavanjih se učence tudi nazorno seznanja, koliko prostih učnih mest za različne poklice je na voljo v gospodarskih organizacijah. Statistični podatki za Gorenjsko kažejo, da ostane preko 50 % določenih učnih mest nezasedenih, ker upada interes učencev za poklice.

S problemom pomanjkanja učencev za poklice se ukvarjamo nekaj let tudi v naši tovarni. Na podlagi takega stanja in ob razmišljanju, kako ubrati pravilno pot, da pridobimo večje število novih učencev za določene poklice, sem predlagal kadrovskemu oddelku naslednje:

Organizirajmo obiske v vseh osnovnih šolah v okoliških krajih pred koncem šolskega leta. Učencem osmih razredov naj bi posredovali jasen program predavanja. Z nazornim posredovanjem naj bi učencem približali pomen dela vseh poklicnih delavcev v tovarni.

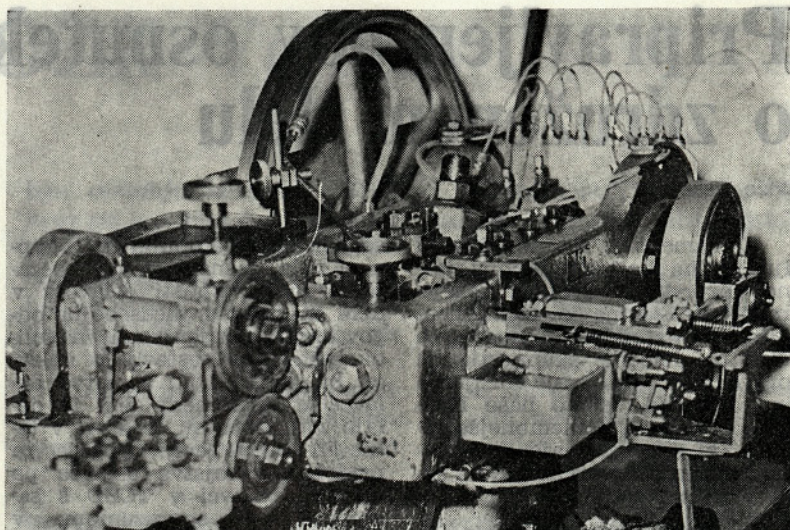
Učencem naj bi na kratko prikazali zgodovino podjetja, razvoj, strukturo zaposlenih ter kakšne izdelke v tovarni izdelujemo. Nazorno naj se učencem prikažejo opisi del poklicnih delavcev ter katere vrste poklicev se učenci v tovarni lahko izučijo. Ob tem naj učencem pokažemo tudi nekatera orodja in delo poklicnih delavcev v tovarni. Tako bi učenci spoznali, da so prav poklicni delavci prvi oblikovalci vseh proizvodov v tovarni. Končno bi učencem podrobneje prikazali sistem nagrajevanja.

Potreba po poklicnih delavcih bo vedno večja. A ne samo to, danes že lahko ugotavljamo, da je vrednost opravljanja dela poklicnega delavca prav takšna kot strojnega tehnika. Prav tako so si blizu po višini mesečnih dohodkov. Iz navedenega sledi, da se bo vrednost poklicnega dela stalno stopnjevala.

Po skupnem dogovoru nakazanega programa z vodjem kadrovskega oddelka sva si delo razdelila ter se pripravila za obiske v šolah. Skupna želja pred obiskom je bila, pridobiti čim več učencev iz okoliških vasi za uk enega od poklicev, ki jih v tovarni nujno rabimo.

Obiskali smo naslednje osnovne šole: Zg. Gorje, Bled, Bohinjska Bistrica, Zatrebnica in Radovljica. Na vseh obiskih v omenjenih šolah so učenci 8. razreda z zanimanjem poslušali predavanje. Še poseben interes so pokazali učenci, ko je bilo poleg predavanja prikazano nekaj orodij, delo orodjarjev, strugarjev in rezkalcev, s katerimi na proizvodnih strojih proizvajamo izdelke.

Prvo zblížanje z učenci v osnovnih šolah je torej očitno pokazalo, da so le-ti premalo seznanjeni z delom poklicnih delavcev v tovarni. Prav tako ne poznajo pomena dela po-

Za nove stroje — nove kadre

klicnih delavcev, kakor tudi ne možnosti napredovanja pri delu kvalificiranih delavcev. Zato upravičeno lahko sklepam, da je bila odločitev za obiske v osnovnih šolah pravilna. Kazalo bi torej zastavljeno pot nadaljevati. Tako bi bilo učencem na šolah omogočeno, da pravočasno spoznajo določene poklice v tovarni ter se odločijo za svojo življensko pot.

Ko ocenjujem opravljeno delo, z zadovoljstvom ugotavljam, da se nekateri rezultati že kažejo. Ob prvem srečanju z učenci v šolah smo se tudi nekaj koristnega naučili. Spoznali smo namreč, kaj učence najbolj zanima. Zato je treba za nadaljno sodelovanje nekatere teme predavanja nazorneje pripraviti. Tako pripravljeni naj bi v novem šolskem letu obiskali že tudi učence v 7. razredu.

Omenil sem že, da rezultate obiskov že zaznavamo. Tu imam v mislih večje število prijavljenih učencev za uk raznih poklicev v tovarni. Pred začetkom novega šolskega leta imamo prijavljenih 15 učencev za uk. Sicer ne trdim, da je večje število prijavljenih učencev za poklice neposreden plod srečanja z učenci v šolah. Toda, če primerjamo, da smo lani uspeli dobiti za uk le 3 učence, razen 6 učencev iz Bosne, s katerimi smo sklenili ob koncu leta pogodbo, le na priporočilo poklicne šole.

Iz teh podatkov lahko ugotavljam, da je pripisati obisku uspeh. Pomembni rezultati pa bodo bolj vidni morda šele v nekaj letih. Končno je treba omeniti, kako velik interes in željo za nadaljnje sodelovanje so pokazale posamezne šole. Tu želim predvsem omeniti posebno naklonjenost pedagogov in učencev Osnovne šole Radovljica. Na omenjeni šoli je bila takoj po obisku izražena želja za poučno ekskurzijo v tovarni. Vodstvo tovarne je takoj privolilo na ogled obratov in vrst proizvodnih procesov. V štirih skupinah si je tovarno ogledalo okoli 130 učencev štirih oddelkov 7. razreda. Pri ogledu tovarne so učenci pokazali veliko zanimanje za potek proizvodnje. Pri obrazložitvi so učenci praktično spoznali, kako se material na strojih v orodju preoblikuje v zahtevane oblike izdelkov, bodisi v toplem ali hladnem stanju. Seznanili so se tudi z vrsto proizvodnje in namenom porabe izdelkov za domače in zunanje tržišče. Ekskurzija je učencem 7. razreda delno omogočila, da se bodo drugo leto isti učenci, ki čutijo sposobnost in veselje za uk v določenem poklicu, laže odločili za pravi poklic. Poleg tega so učenci po ekskurziji spoznali, kako proizvaja največja tovarna v tem kraju, ki daje mnogim prebivalcem delo za sorazmerno dober kos kruha.

(Nadaljevanje s 5. strani)

PRIPRAVLJEN NOV OSNUTEK ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

samoupravnim sporazumom. Lastnost delavca v združenem delu pa lahko preneha, ko delavci v temeljni organizaciji odločijo, da delavcu preneha lastnost delavca zaradi tega, ker je izpolnil pogoje za starostno upokožitev ali če delavec zaradi neizpolnjevanja svojih obveznosti iz združenega dela huje krši skupne interese drugih delavcev ali temeljne organizacije združenega dela (hujša kršitev delovne obveznosti).

V osnutku zakona je predvideno, da kadar iz ekonomskih razlogov preneha potreba za delo določenega števila delavcev v temeljni organizaciji združenega dela, so delavci dolžni, da preverijo in ugotovijo, zaradi kakšnih razlogov je temeljna organizacija prišla v tak položaj. Če ugotovijo da je iz objektivnih razlogov zašla v tak ekonomski položaj, delavci v sporazumu z delavci drugih temeljnih organizacij, s katerimi so povezani s skupnimi plani in drugimi skupnimi interesi o ureničevanju dohodka, odločijo o razporeditvi delavcev v isti ali drugi organizaciji; če pa delavec odkloni, da bi delal na delih, ki ustrezajo njegovi strokovni usposobljenosti, po sklepu delavcev v temeljni organizaciji mu lahko preneha lastnost delavca v združenem delu.

Če pa se ugotovi, da je temeljna organizacija po krivdi določenih delavcev prišla v tak ekonomski položaj, da ne obstoji potreba za delo določenega števila delavcev, delavci lahko odločijo, da takim delavcem preneha lastnost delavca v skladu s kriteriji, določenimi s sa-

moupravnim sporazumom.

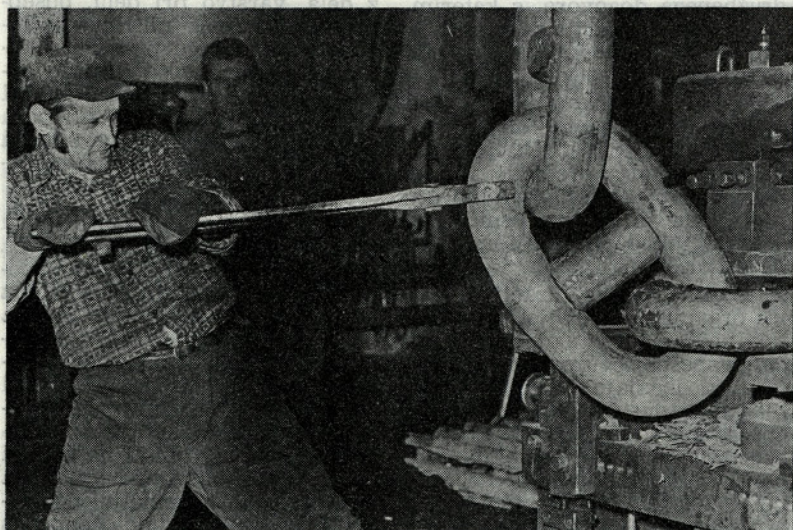
Nadalje osnutek zakona predvideva, da delavcu lahko preneha lastnost delavca v združenem delu, če zaradi tehnoloških ali drugih izpolnitvev, ki prispevajo k povečanju produktivnosti dela in večjemu uspehu temeljne organizacije združenega dela, preneha potreba za njegovo delo v tej organizaciji. V tem primeru so delavci temeljne organizacije dolžni, da takemu delavcu zagotovijo drugo delovno mesto v isti ali drugi organizaciji ali skupnosti.

Na osnovi samega zakona delavcu preneha lastnost delavca, če je s predpisom z zakonom določeno, da je delavec popolnoma nesposoben za delo, če je delavcu zabranjeno opravljanje dela na delovnem mestu, na katerem dela, če je delavec obsojen na zaporno kazen v trajanju več kot eno leto ali če je delavcu izrečen vzgojni ali varstveni ukrep v trajanju več kot 6 mesecev.

Vse določbe tega zakona o pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela se uporabljajo tudi za delavce v drugih delovnih skupnostih, če s posebnim zakonom ni drugače določeno.

Kadar sestavljena organizacija združenega dela preneha obstojati, so osnovne organizacije v njenem sestavu dolžne, da v skladu s samoupravnim sporazumom prevzamejo delavce delovne skupnosti skupnih služb sestavljene organizacije.

(Se nadaljuje)

Ne samo vroče, ampak tudi težko

Obvestilo

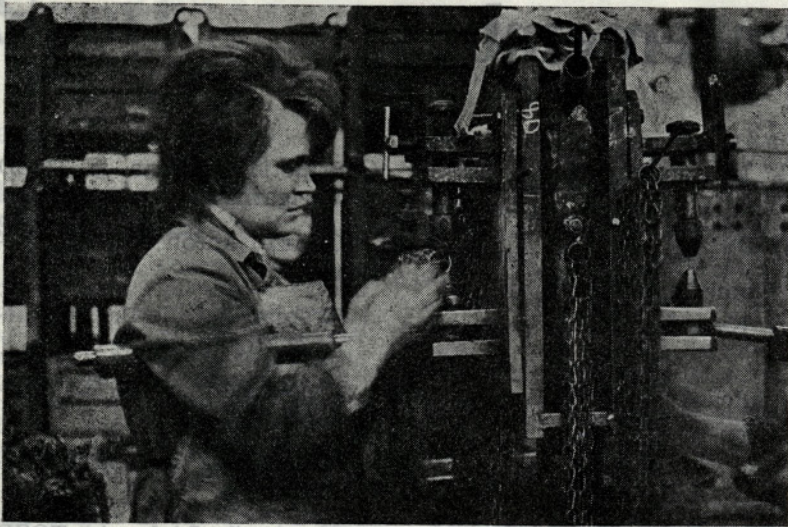
Ljubljanska banka nas je obvestila, da bo prodajala olimpijske srebrnike posvečene XXI. olimpijskim igram, ki bodo leta 1976 v Montrealu (Kanada).

Olimpijske srebrnike je izdala kanadska vlada in so redek primer lepega spominskega darila. Celotno izdajo sestavlja sedem serij z raznimi motivi (olimpijski, geografski, prvi kanadski športi, atletske discipline, navtične discipline, moštveni športi in spominska izdaja). Na zadnji strani vseh kovancev je podoba kraljice Elizabete II. Za absolutno kvaliteto jamčita Kraljeva kovnica v Hullu Qnebeck in kanadska vlada.

Olimpijski srebrniki so krasen spomin na enkratni dogodek in darilo, ki ga bo vsakdo cenil.

Prvo serijo že lahko kupite v vseh poslovnih enotah Ljubljanske banke.

Uredništvo

Podatki o nesrečah pri delu za I. polletje 1975

Podatki o nesrečah pri delu za prvo polletje 1975 so glede na isto obdobje lani ugodnejši in so odraz pozitivnih pogledov na razvoj varstva pri delu v naši OZD. Navedene podatke primerjamo s podatki za isto obdobje iz leta 1974. Število nesreč in izgubljenih dni zaradi nesreč je prikazano ločeno po TOZD oziroma sektorjih, vsi ostali pa za celotno OZD.

TOZD — sektor

	Število nesreč		Izgubljenih dni	
	1974	1975	1974	1975
EOS in OTK	1	1	22	9
Komercialni sektor	—	1	—	1
TOZD Orodjarna	3	3	19	26
TOZD Vijakarna	9	2	95	50
TOZD Verigarna	11	12	149	122
TOZD Kovačnica	15	16	198	344
TOZD Sidrne verige	11	1	165	133
TOZD Vzdrževanje	11	3	170	34
SKUPAJ OZD	61	39	818	731

V prvem polletju letos se je poškodovalo 35 moških ali 3,10 % na število zaposlenih in 4 ženske ali 0,35 %. V istem obdobju lani pa je poškodbe utrpelo 51 moških ali 4,58 % in 10 žensk ali 0,89 % na število zaposlenih.

V prvem polletju letos nismo zabeležili nobene težje nesreče, lani v istem času pa 3.

Nesreče po dnevih so se dogajale takole: ponedeljek 8 (13), torek 11 (7), sreda 3 (15), četrtek 3 (11), petek 6 (8), sobota 7 (7) in nedelja 1 (1). Številke v oklepajih pomenijo število nesreč v I. polletju 1974.

Vzroki nesreč: delovni stroji 5 (14), dvigala 1 (0), kotli, posode pod pritiskom 1 (0), prometna sredstva 5 (5), ročno orodje 6 (3), kamen, zemlja, pesek 0 (1), železo in druge kovine 21 (29), snovi v tekočem stanju 0 (2), delovna pota in prehodi za ljudi 1 (2), delovna mesta na odrih in lestvah 1 (0) in poti na delo in z dela 1 (1).

Nesreč, ki jim je bil vzrok osebni faktor, je bilo 34 (53), delovno okolje 5 (6), in ostali vzroki (neopredeljeno) 0 (2). Številke v oklepajih pomenijo število nesreč v prvem polletju 1974.

Poprečno število izgubljenih delovnih dni na eno nesrečo v I. polletju 1975 je bilo 18,74 delovnih dni, lani v istem času pa 13,40 delovnih dni.

Tudi v bodoče pričakujemo sodelovanje in vsestransko prizadevanje vseh zaposlenih pri preprečevanju nesreč pri delu.

Na koncu nekaj besed o osebnih zaščitnih sredstvih. Izkazalo se je, da večja vlaganja v osebna zaščitna sredstva zmanjšujejo nesreče pri delu. Iz evidence o osebnih zaščitnih sredstvih ugotavljamo, da smo v ta namen porabili približno 250,00 novih dinarjev. Pri dodeljevanju osebnih zaščitnih sredstev smo največ pozornosti posvetili zaščiti rok, saj smo izdali 1704 pare raznih vrst rokavic. Ta količina je po naši oceni najbrž prevelika, vzrok za to je predvsem slaba kvaliteta rokavic. Delavci se venomer pritožujejo, da se jim rokavice izrabijo še pred rokom, ki je določen za dobo trajanja.

Služba varstva pri delu se že dalj časa prizadeva rešiti to vprašanje pri proizvajalcih, vendar doslej brez uspeha. Podobno stanje kvalitete smo ugotovili tudi pri ostalih osebnih zaščitnih sredstvih. O tem problemu smo seznanili tudi Republiško inšpekcijo za delo, kjer so nam zagotovili, da bo za to področje organizirana posebna inšpekcijska služba. Kdaj se bo to uresničilo, je torej odvisno le od tega organa.

Čeprav smo izdali večjo količino osebnih zaščitnih sredstev, smo lahko zadovoljni, saj smo s tem v prvem polletju 1975 število nesreč zmanjšali za 36,1 % glede na preteklo leto.

Iz poročila SVD

Otroško varstvo — pereč problem

Ker tvorijo polovico vseh zaposlenih žene, je ureditev otroškega varstva nujnost, ki zahteva angažiranost vseh družbenih, političnih ter gospodarskih dejavnikov. Investicijski program gradnje vzgojno varstvenih ustanov Občine Radovljica predvideva izgradnjo VVU Lesce šele v letu 1980 (zajeta bo v urbanističnem načrtu Lesc, na področju za Družbenim centrom). Zato se je tega problema že v začetku letošnjega leta z vso resnostjo lotila tudi sindikalna organizacija TVL in v ta namen izvedla med člani kolektiva anketo, katere rezultati so bili objavljeni v tovarniškem glasilu št. 1 v februarju letos.

Tudi trgovsko podjetje Murka zaposluje večinoma žene, zato je otroško varstvo pri njih še posebno pereče. Razmišljali so že o lastni izgradnji vzgojnovarstvene ustanove. Ker pa je skupna gradnja veliko cenejša in primernejša, se njihovo podjetje zainteresirano priključuje akciji za čimprejšnjo izgradnjo vrta v Lescah. Pritegniti pa bi bilo potrebno tudi ostale delovne organizacije tega področja.

V okviru KS Lesce je bil ustanovljen Odbor za socialna vprašanja, šolstvo in otroško varstvo. V pristojnost tega odbora spada tudi problematika otroškega varstva in reševanje le-tega. Odbor je na vseh sejah razpravljal o tem vprašanju, na svojo 5. redno sejo pa je poleg članov odbora povabil tudi predstavnike družbenopolitičnih organizacij na vasi (prisotni: tov. Koman, tov. Vidmar, tov. Pogačnik), predstavnika TVL (prisoten tov. Rems), predstavnika trgovskega podjetja Murka Lesce (prisotna tov. Ravnikarjeva) ter ravnateljico Vzgojnovarstvene ustanove Radovljica tov. Tadinova. Imenovana je bila posebna delegacija v sestavi: Marinko Tatjana (predsednica Odbora za soc. vprašanja, šolstvo in otroško varstvo — od strani KS Lesce), tov. Koman (od strani SZDL Lesce), tov. Rems (TVL), tov. Ravnikarjeva (Murka, Lesce), ki naj bi poizkušala dobiti na Občinski skupščini Radovljica soglasje za pridobitev urbanističnega dovoljenja za gradnjo vzgojnovarstvene ustanove v Lescah, na Šmidovi plani, katere lastnik je TVL. Ta je pripravljena gradnjo tudi sofinancirati.

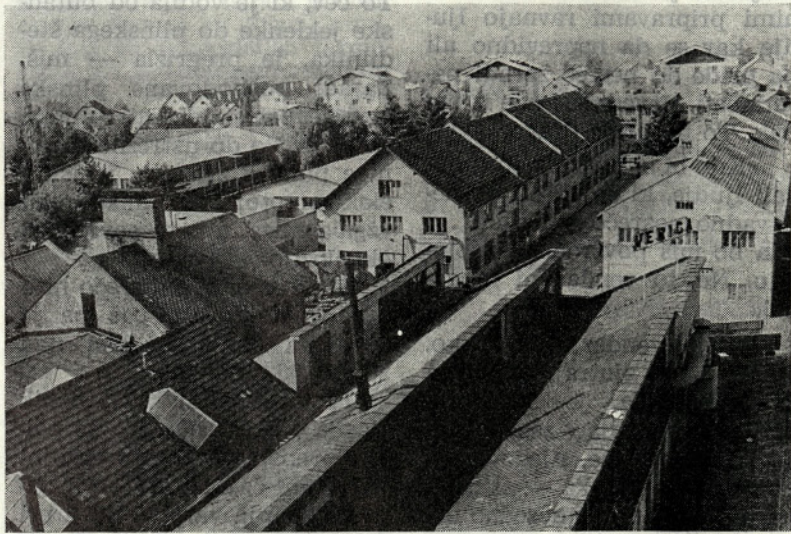
Dne 18. 7. 1975 je omenjena delegacija obiskala predsednika Skupščine občine Radovljica, dipl. ing. Pernuša. Pri razgovorih so bili navzoči poleg članov delegacije in predsednika občine še glavni direktor TVL dipl. ing. Golc, tov. Rebec, in tov. Jere. Vsi navedeni so si na licu mesta ogledali tudi predlagano lokacijo in se z gradnjo načelno strinjali. Predsednik Skupščine občine Radovljica se je obvezal, da bo sprožil postopek za urbanistično ureditev tega zemljišča (bivša Šmidova plana). Poleg vzgojno varstvene ustanove, ki bi lahko nudila

varstvo okoli 100 otrokom, naj bi urbanistični načrt predvideval tudi otroško igrišče, družbeno in individualno izgradnjo. Po zagotovitvi ing. Pernuša bodo prvi rezultati tega razgovora znani že sredi meseca avgusta.

Če bodo vse potrebne priprave za realizacijo izgradnje vzgojnovarstvene ustanove

urejene do konca letošnjega leta tako, da bi se s samo gradnjo že prihodnjo spomlad lahko pričelo, bi bil to vse-kakor velik doprinos k boljšemu in učinkovitejšemu delu naših delavcev in najlepše darilo zaposlenim ženam v mednarodnem letu žensk.

BM

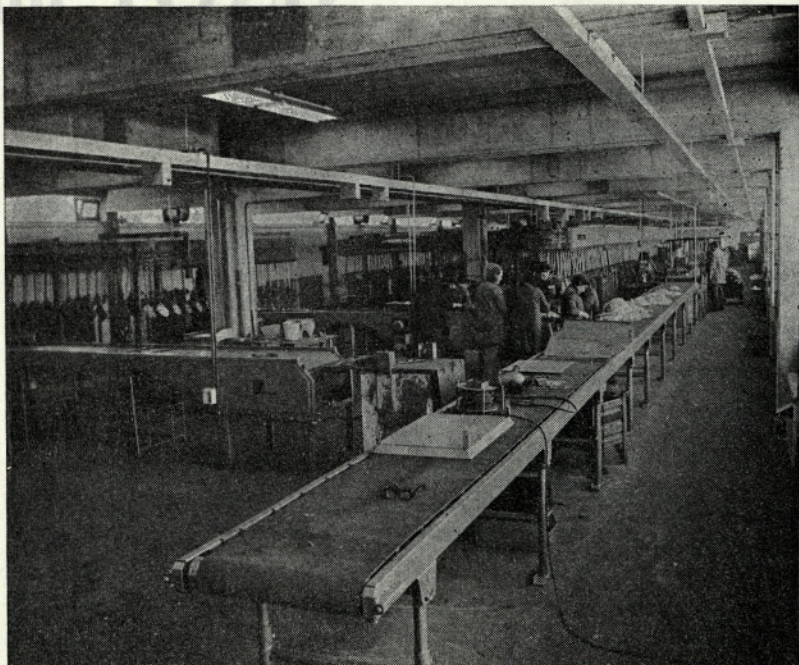
K množici stanovanj sodi tudi ustanova za varstvo otrok

Krvni davek zaradi pomanjkanja varstva pri delu

Vitimir Rems, varn. ing.

Zbrani statistični podatki na področju varstva pri delu kažejo, da se na svetu letno pri delu poškoduje povprečno 15 milijonov delavcev. Zaradi raznih poklicnih bolezni zbolijo vsako leto okoli 3 milijone delavcev. V naši državi se vsako leto poškoduje pri delu okoli 250.000 delavcev, kar predstavlja več kot 4 milijone izgubljenih delovnih dni. Pri delu se smrtno ponesreči več kot 500 delavcev. Ekonomske izgube zaradi nesreč pri delu in

poklicnih bolezni v naši državi niso majhne. Po oceni znaša ta izguba 5 milijard novih dinarjev in odpade na eno nesrečo pri delu 16.000 novih dinarjev škode. V Jugoslaviji se vsako minuto poškodujeta pri delu dva delavca in zaradi tega izgubimo vsako minuto 32.000 novih dinarjev. Ta dejstva in ugotovitve nas venomer silijo v razmišljanje o negativnih učinkih nesreč pri delu tudi v naši OZD. Naloga nas vseh pa je, da bi varstvo pri delu postalo uspešnejše.

Boljši delovni pogoji — večja varnost

Tudi miš v hiši je nevarna

Vitimir Rems, varn. ing.

Izposodili smo članek iz vzgojno varstvenega časopisa »SREČNO«. Vsebinska tega članka ni samo zanimiva, temveč tudi poučna za vsakogar od nas, zato ga v celoti objavljamo.

Nesreč v zasebnih gospodinjstvih je vse več. S sodobnimi pripravami ravnaajo ljudje kar se da neprevidno ali pa pride do nesreč zaradi nevednosti. Nevedni se uče iz napak. To pa pride drago.

»Kdo bi si mislil?« so umovali ljudje, ki so slišali za nenavadno nesrečo s plinom... »da bo miš povzročila eksplozijo. Ne, to vendar ni mogoče!«

Pa je vendar bilo tako. Okrog 3. ure zjutraj, ko je vsa družina spala, je odjeknila močna eksplozija v zasebni hiši. Lastnika hiše, njegovo ženo in njuna otroka — štiriletnega dečka in dvomesečno deklico, je eksplozija butana-propana dobesedno s posteljami vred vrglo iz hiše. Hiša pa se je sesula, kot bi bila iz igralnih kart. Eksplozija je bila ta-

ko huda, da je porušila pregrado in nosilne stene hiše in vrgla vrata in okna 25 metrov daleč.

Vzrok nesreče?

Ugotovili so, da je do eksplozije prišlo zaradi poškodovane gumijaste plinske cevi. To cev, ki je vodila od butanske jeklenke do plinskega štedilnika, je pregrizla — miš. Zaradi poškodovane plinske cevi je prišel iztekati plin in ko je prišlo do ustrezne mešanice plina z zrakom, je iskra elektromotorja v hladilniku vžgala zmes in nato povzročila eksplozijo.

Stanovalci se na srečo niso huje poškodovali, pač pa je ocenjena škoda na hiši nad 200.000,00 dinarjev.

Postanite tudi vi naročnik glasila »SREČNO«. To je edini slovenski varstveno vzgojni strokovni časopis, ki obravnava vprašanja varstva ljudi pri delu. Zato ga priporočamo vsem vodjem, delovodjem, skupinovodjem ter članom DS TOZD. Informacije dobite na SVD.

Kvalimetrija

Franc Hanžič

Kvalimetrija je nov pojem v kontroli kakovosti. Sovjetski znanstveniki so leta 1967 predlagali tak naziv za novo področje znanstvenega udejstvovanja, ki naj bi skušalo najti način, kako kakovost izraziti s kvantitavnimi kazalci. Kvalimetrija je znanost, ki oblikuje znanstvene metode za merjenje in kvantificiranje kakovosti proizvodov. Ta nova znanost se je porodila iz težnje za absolutnim opredeljevanjem kakovosti proizvoda v zmedu med seboj često povsem različnih zahtev glede kakovosti v nepregledni množici različnih proizvodov. Običajno gledamo na kakovost kot na

relativno kategorijo, ker je v snovni rezultat primerjave proizvodov in njihove uporabnosti. V svojem povratnem učinku na proizvodnjo pa je kakovost nujna tudi kot kategorija politične ekonomije in pomeni tudi vrednotenje oziroma merjenje koristnosti družbenega dela.

Kvalimetrija se praktično ukvarja z razvijanjem metod za določevanje številčne vrednosti kakovostnih opredelitev. Zbira in obdeluje začetne podatke za ustrezno izračun in postavlja zahteve glede točnosti izračunov. Dalje se ukvarja z razvojem metod za določevanje optimalnih vrednosti ka-

Kadrovske spremembe

junij—julij

NOVOSPREJETI DELAVCI:

Komercialni sektor:

Valjavec Alojz

Komercialni sektor OR:

Kušar Anton

Splošni sektor:

Birk Miroslav, Štular Cveto, Benič Ermeljanda, Kunšič Helena, Dežman Helena, Ferjan Gabrijel.

TOZD Orodjarna:

Sever Danijel, Hočevnar Bojan, Justin Dušan, Mulej Jože, Kunčič Stanko, Pristavec Branko.

TOZD Vzdrževanje:

Ovsenik Pavel, Kovačič Marjan, Čuden Silvo, Stržinar Franc, Pertnač Martin, Kolkaj Janez, Golc Iztok, Mandelc Franjo, Šmit Ivo.

TOZD Vijakarna:

Urukalo Ilinka, Ulčar Marko, Osenič Sašo, Kovač Darko, Petojevič Sava.

TOZD Verigarna:

Kralj Alenka, Kramar Nada, Kralj Metka.

TOZD Kovačnica:

Todorovič Mitar.

TOZD Sidrne verige:

Knežević Marko, Žajdljak

kovostnih kazalcev za načrtovanje izboljšanja kakovosti in standardizacije. Reševanje teoretičnih, metodičnih in praktičnih težav je pri kvalimetriji povezano z visoko stopnjo zapletenosti. Kvalimetrija uporablja in tudi razvija tri metode različnih lastnosti proizvoda:

- z instrumenti,
- z občutkom in
- kombinirano metodo.

Kvalimetrija se danes dokaj na široko poslužuje verjetnostne teorije in statične tehnike. Statistična analiza igra danes pomembno vlogo v kvalimetriji, čemur so vzrok številne okoliščine. Mnogi kazalci kakovosti proizvoda so že sami po sebi statistične narave. Vključujejo na primer točnostne značilnosti strojev, orodij in merilnih instrumentov (razpon, standardni odklon), kazalce zanesljivosti (verjetnost napake, srednja vrednost časa med napakami, količina napak) in kazalce življenjske dobe (srednje vrednosti življenjske dobe).

Trošenje kazalcev kakovosti lahko najdemo pri vseh proizvodih, ki se proizvajajo v večjih količinah. Količinsko jih lahko najdemo pri vseh proizvodih, ki se proizvajajo v večjih količinah.

Poudariti je treba, da je možno uporabiti za razreševanje zapletenih problemov kvalimetrije kompleksne matematične metode in prek njih računalnike.

Marjan, Krbavec Ivica.

ODŠLI:

Komercialni sektor OR:

Kunc Matija

Splošni sektor:

Birk Miroslav

TOZD Vzdrževanje:

Veren Stanko, Smolej Tonček, Skoporec Ignac, Inatovič Josip.

TOZD Vijakarna:

Ovsenik Franc, Hozjan Matija, Vidic Janez, Varl Alojz.

TOZD Verigarna:

Kralj Metka, Kralj Alenka, Kramar Nada.

TOZD Kovačnica:

Vindiš Danijel, Kajdiž Jože, Vilfan Zdravko, Kukič Milan, Majcen Jože.

TOZD Sidrne verige:

Ignjatović Stanoje.

POROČILI SO SE:

Zgonc Marija iz TOZD Verigarna

Peternelj Marija iz Komercialnega sektorja

Žemva Karel iz Priprave dela

Bevc Jože iz TOZD Verigarna

Stipetič Gordana iz TOZD Verigarna

Gumzej Anton iz TOZD Verigarna

Resman Ivan iz Proizvodnega sektorja

Kovač Boris iz TOZD Vzdrževanje

Hvala Zora iz TOZD Vijakarna

Brezovnik Ljubo iz TOZD Vzdrževanje

Benedik Vanda iz Tehničnega sektorja in Hozjan Jože iz TOZD Kovačnica

RODILI SO SE:

Dubrovac Živku iz TOZD Verigarna — sin Siniša

Džekanović Milici iz TOZD Vijakarna — sin Tedo

Vrečko Milanu iz TOZD Vijakarna — hči Andreja

Legat Zdravku iz TOZD Verigarna — hči

Beravs Branetu iz TOZD Vzdrževanje — sin Tilen

Meze Francu iz Komercialnega sektorja — sin Jurij

Javorič Tilki iz TOZD Vijakarna in Javorič Karlu iz TOZD Orodjarna — sin Danijel

Kozamernik Marjani iz EOS in Kozamernik Janezu iz TOZD Kovačnica — sin Janez

Iz kadrovskega oddelka

Kadrovska politika

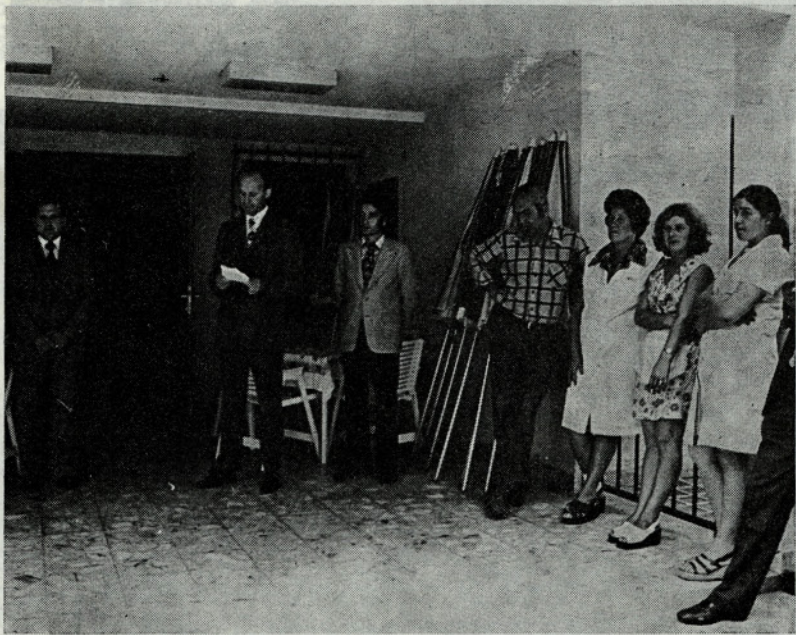
Franc Hanžič

Izredno pomemben instrument uresničevanja vodilne idejopolitične vloge ZK v naši družbi je kadrovska politika. ZK se mora organizirati vključiti v proces kadrovske politike. Organizacija ZK se bo morala vprašati ter podati analizo, kaj je storila za to pomembno nalogo, ki nam jo nalagajo dokumenti 10. kongresa ZKJ. Takšna analiza je potrebna zaradi programa dolgoročnega razvoja in družbenih načrtov, katerih uresničevanje terja sistematično, organizirano izbiro, strokovno in politično izobraževanje ter smotrno uporabo znanja in izkušenj vseh ljudi.

Potrjeno je dejstvo, da razredni kriterij v kadrovski politiki nudi tudi najširšo in najbolj zanesljivo osnovo za izbiro kadrov. Ocenjujemo, da so se razbili monopoli skupin in posameznikov, ki so pridigali o »nevmešavanju« ZK v kadrovske politiko, da bi na ta način obdržali lastne privilegije politične pozicije. Lahko trdim, da kadrovska politika pri nas še ni usmerjena za

izgrajevanje splošnih načel današnje družbe. Ugotavljam, da je takšna zasnova kadrovske politike podobna personalni, ki nima nič skupnega z izgrajevanjem izraženih načel, načrtovanju, izobraževanju in razporejanju ljudi po vnaprej določenih merilih in osebnih kvalitetah. Tega občutljivega in odgovornega dela ne moremo nadomestiti s personalno politiko, še manj pa s personalno kombinatoriko. Ko ni prave kadrovske politike in objektivnih kriterijev, takrat tudi ni uspešnega uresničevanja stališč in resolucij 10. kongresa ZKJ o »neločljivi moralnopolitični in strokovni kvaliteti in izbiri ljudi«.

Kadrovska politika naj bi slonela na širokem družbenem dogovoru vseh družbenopolitičnih in samoupravnih skupnosti. Do sedaj so bili to le dogovori posameznikov, ki so za svoje interese ohranjali navade in prakso. Takšne posameznike bomo morali predvsem v OZK odkrivati in z njimi obračunati, kajti le tako bomo izpolnjevali odloke 10. kongresa ZKJ.

Ob otvoritvi novega počitniškega doma. Resni obrazi, toda notranje zadovoljstvo

Branko Humar

Nogomet za pokal Staneta Perca

V soboto, dne 9. avgusta je bil na igrišču na čagi v Lescah tradicionalni nogometni turnir, ki ga organizira NK Lesce vsako leto v počastitev spomina na pokojnega športnika in družbeno-političnega delavca Staneta Perca. Kot vsako leto je tudi letos uspelo prirediteljem pridobiti k sodelovanju samo kvalitetna moštva, kot so: NK, LTH, NK Triglav in NK Tržič, saj so vsi trije klubi v pretekli sezoni igrali v slovenski nogometni ligi. Poleg teh treh moštev pa so seveda nastopili tudi domačini, ki so tokrat nastopili z nekaterimi novimi igralci.

Tekmovanje oziroma turnir se je igral tako kot vsako leto. Izžrebani so bili pari za dopoldansko predtekmovalje, porazenca sta se popoldne pomerila za tretje oziroma četrto mesto, zmagovalca pa za prvo oziroma drugo mesto. Glede na to, da so morali igrati po dve tekmi, je bil določen čas 70 minut.

Dopoldne sta se v prvi tekmi srečala Triglav in Tržič. Tekma je bila dokaj razburljiva, saj sta se obe moštvi trudili za zmago, še posebno Triglav, ki je bil lanski zmagovalac. Toda niti enemu niti drugemu moštvu ni uspelo priboriti prednosti v golih, ki bi mu prinesla zmago in tekma se je v regularnem času končala neodločeno 1:1. Da bi dobili zmagovalca, je bilo na vrsti streljanje enajstmetrovk. Pri tem so bili Tržičani nekoliko uspešnejši, saj so štirikrat potresli mrežo, igralci Triglava pa samo trikrat in tekma je bila tako zaključena z rezultatom 5:4 za Tržič. Tržič je postal tako prvi finalist.

Največje zanimanje je, kar je razumljivo, vladalo za drugo tekmo, ko so se Leščani pomerili z LTH. Vse je zanimalo, če se bo domačinom posrečilo zaustaviti nevarne in izkušene slovenske ligaše, da bi izveliki vsaj neodločen rezultat. Že začetek

tekme je pokazal, da se bodo domačini izredno upirali in da bodo trd oreh za nasprotnika. Tekma je bila polna razburljivih in nevarnih trenutkov pred obema goloma. Leščani so bili pred golom uspešnejši in so dvakrat zatresli nasprotnikovo mrežo, nasprotniki pa samo enkrat in tekma se je končala z rezultatom 2:1 za Lesce. To je bila za Leščane velika in zaslužena zmaga, za katero so bili zaslužni v glavnem vsi igralci in domačini so postali drugi finalisti popoldanskega finala.

Popoldne sta se v malem finalu najprej pomerila Triglav in LTH. Tekma se je začela precej medlo, igralo se je v glavnem na sredini igrišča. Pobegi so bili le redki. Prvi so povedli igralci Triglava, toda ta gol jim ni prinesel sreče. Nasprotniki so postali nevarnejši, njihovi napadi so bili vse uspešnejši, saj so do konca kar štirikrat potresli mrežo, Triglavu pa to ni uspelo niti enkrat več. Končni rezultat tekme je bil 4:1 za LTH, ki je tako osvojil tretje mesto.

Za veliki finale se je zbralo ob igrišču rekordno število gledalcev, ki so navijali v glavnem za domačine. Začetek tekme je bil dokaj obetajoč za domačine, saj so že kmalu povedli z 1:0, kar je dvignilo na noge navdušene navijače. Toda, je že tako, kot v predhodni tekmi, da moštvo, ki prvo potrese mrežo, ne zmaga. Tudi na tej tekmi je obdržalo to pravilo. Po uspešnem голу domačinov so le ti nekaj časa še nevarno napadali in se tudi trudili, potem pa so nekoliko popustili, kar so Tržičani izkoristili in izenačili na 1:1. Kmalu za tem pa so se gostje povzpeli celo v vodstvo z 2:1. Po tem голу so domačini spet nekoliko oživel, izvršene so bile nekatere zamenjave v moštvo, toda mreže niso mogli potresti, čeprav so imeli dve izredni priložnosti za to. Prvo je zgrešil Poljanec, ko je iz lepe situacije v bližini gola streljal preko vratnice, v drugi pa je imel Robnik smolo, kar je v hitrem prodoru z neposredne bližine streljal z glavo in zadel stativo. Rezultata niso in niso mogli spreminiti. To pa je uspelo nasprotnikom, ko se je Tonejc v obrambi poigral z nasprotnikovim igralcem, ki mu je odvezel žogo in podal pred Vidmarjev gol. Le-ta je nekoliko nespretno interveriral, pa so gosti vodili že s 3:1. To je bil hladen tuš za Leščane in tudi njihove navijače. V drugem polčasu jim še sodnik ni dosodil enajstmetrovke, ko je igralec Tržiča namerno zaustavil žogo z roko v kazenskem prostoru. To je povzročilo pravo negodovanje med gledalci. Igra je nato popolnoma zamrla zlasti s strani domačinov. Tržičani so to spet izkoristili; po napaki leške obrambe in slabem posredovanju vratarja Vidmarja so povišali rezultat na 4:1. To je obetalo že pravo katastrofo za domačine. Končno pa se je tudi Leščanom odprlo in v nekaj minutah so kar dvakrat potresli nasprotnikovo mrežo in zmanjšali razliko na 4:3. Na žalost pa je bilo že prepozno, da bi dosegli kaj več, kajti čas za igro je pretekel in Tržičani so postali tako letošnji zmagovalci turnirja za pokal Staneta Perca. Leščanom se tako tudi letos ni izpolnila vroča želja po pokalu, čeprav so mnogi po izredni dopoldanski zmagi to pričakovali. Kot sem že omenil, bi morda Leščanom to z malo več sreče in boljšim sojenjem (brez navijanja za domačine) uspelo, saj so bili enakovredni nasprotnik gostom, ki so bili uspešnejši pred golom, kdor pa da več golov, ta zmaga. Domačinom tako ne preostane drugega kot da počakajo leto dni do prihodnjega turnirja, ko bodo imeli morda več sreče.

Prvenstvo slovenskih železarn v balinanju

V športnem parku na Jesenicah je bilo v soboto, dne 9. avgusta ekipno prvenstvo Slovenskih železarn v balinanju za leto 1975. Udeležba na prvenstvu je bila okrnjena, saj so od osmih podjetij samo štiri poslale svoja moštva. Med temi štirimi ekipami je bila tudi ekipa Verige, poleg nje pa so sodelovali še: Železarna Jesenice, Železarna Štore in TOVIL Ljubljana. Za našo ekipo so nastopili: Harinski Jože, Resman Ivan, Macuh Janez in Železnjak Jože.

Zaradi majhnega števila udeležencev je bilo tekmovalje organizirano tako, da se je vsako moštvo pomerilo z vsakim. Naši so tako dosegli naslednje rezultate: Železarna Jesenice : Veriga 13:10, Veriga : Železarna Štore 13:2 in TOVIL : Veriga 13:8.

V končni razvrstitvi je naša ekipa zasedla tretje mesto in še prejela pokal. Zmagala je ekipa Železarne Jesenice, katere tekmovalci so bili zelo izenačeni, drugo mesto je zasedel TOVIL, tretja kot že rečeno ekipa Verige, zadnje mesto pa je zasedla ekipa Železarne Štore.

Na sestanku, ki so ga ob tej priliki imeli, so se domenili, da bo prihodnje prvenstvo SZ v Štorah.

Nogometni turnir v okviru slovenskih železarn

Peter Piškur

Osnovna organizacija sindikata Žične Celje je bila gostitelj in organizator letošnjega tradicionalnega turnirja nogometašev, na katerem je sodelovalo sedem ekip, in sicer: Železarna Štore, Ravne in Jesenice, Veriga Lesce, Plamen Kropa, TOVIL Ljubljana in Žična Celje.

Tekmovanje se je odvijalo po liga sistemu v dveh skupinah. Prvo skupino, ki smo jo imenovali Gorenjska, so sestavljali: Jesenice, Veriga, Plamen in TOVIL, drugo skupino, ki je dobila ime Štajerska, pa so sestavljale ekipe Štore, Ravne in Žična Celje. Gorenjci smo se zbrali na igrišču NK Kladivarja in se v dopoldanskem tekmovalju pomerili za čim boljše uvrstitve, kajti to nas pripelje v finalni del tekmovalja. Po hudi vročini in maksimalnem trudu vseh

nastopajočih so si železarji z Jesenic priborili prvo mesto, druga je bila naša ekipa, tretja ekipa Plamena iz Kroke in četrta ekipa TOVIL iz Ljubljane.

Štajerci, ki so igrali na igrišču Olimpa so si razdelili mesta na lestvici takole: prvi železarji Ravne, drugi železarji Štore in tretji domačini Žična Celje.

Rezultati predtekmovalja v I. skupini: Veriga — Plamen 0:0, Jesenice — TOVIL 2:0, Veriga — Jesenice 1:3, TOVIL — Plamen 1:1, Veriga — TOVIL 3:0 in Plamen — Jesenice 1:1.

Druga skupina: Ravne — Žična 1:0, Žična — Štore 1:1, Štore — Ravne 0:0.

V popoldanskem finalnem delu turnirja sta se med seboj pomerili tretje plasirani iz obeh skupin Plamen in Žična, rezultat 2:2. Po propozicijah tekmovalja pri neodločenem rezultatu ni bilo podaljškov, ampak 11-metrovke. Nogometaši Žične so bili uspešnejši in so realizirali vseh 5 enajstmetrovk, naši sosedje iz Kroke pa samo dve. Tako je bil končni izid 7:4 za Žično, ki je s tem zasedla 0. mesto, nogometaši Plamena pa 6. V borbi za tretje mesto se je naša ekipa srečala z zelo dobrimi nogometaši iz Štor in dosegla neodločen rezultat 0:0. Pri izvajanju enajstmetrovk so bili boljši nogometaši Štor, ki so dosegli 4 gole, naši pa samo dva. Končni rezultat je bil 4:2 za Štore. Štore so se uvrstile na tretje, naši pa na četrto mesto.

V srečanju za prvo mesto sta se srečali ekipi Raven in Jesenic. Ko je že kazalo, da bodo Jesenice v regularnem poteku igre rešile tekmo v svojo korist, so Ravenčani izenačili na 1:1. Tudi v tem srečanju so odločale enajstmetrovke. Jeseničani so bili boljši in od petih so realizirali kar štiri, Ravenčani pa le dve, tako da je bil končni izid tekme 5:3 za Jesenice. Tako je bila končna razvrstitev na turnirju naslednja:

1. Jesenice, 2. Ravne, 3. Štore, 4. Veriga, 5. Žična, 6. Plamen in 7. TOVIL.

Velja omeniti, da je v dvanajstih tekmah padlo sorazmerno malo golov, vsega 19. Kar 5 tekem se je v regularnem času končalo neodločeno. V finalnem delu tekmovalja so o razvrstitvi na vseh tekmah odločale enajstmetrovke, kar je dokaz, da so bile ekipe zelo izenačene.

Glede na to, da je ekipa Verige letos prvič nastopila na tem turnirju in zasedla solidno 4. mesto v končni skupni razvrstitvi, toda prvo med predlovalci žice, gre našim fantom pohvala za borbeno in fer igro. Naša ekipa je nastopila v postavi: Vidmar, Vrečko, Cerar, Šlibar, Antolin, Boškovski, Lepša,

Košir F., Robnik, Belak, Košir R., Tutič i Svvič. Vodja ekipe je bil Skumavec Frido, vodja poti pa Piškur Peter.

Po končanem tekmovalju je organizator Žična Celje pripravil v samopostrežni restavraciji Gaberje skupno večerjo, kjer je bila razglasitev rezultatov in podelitev pokalov ter diplom.

Naslednje srečanje nogometašev ZP Slovenske železarne bo verjetno nekje na Gorenjskem.

ZAHVALE

Ob smrti moje mame se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD Kovačnice za denarno pomoč in izrečeno sožalje.

Čejvanovič Sačima

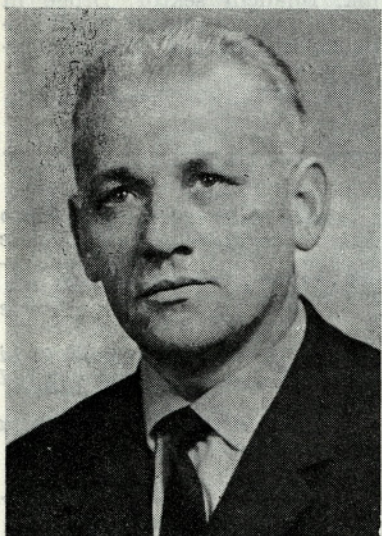
Ob smrti mojega očeta ANTONA ŠEGA se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD Verigarna za denarno pomoč in izrečeno sožalje.

Hčerka Mihela Pajič
z družino

Pred nekaj tedni nas je usoda nepričakovano udarila s smrtjo moža in očeta FRANCA ŠUBICA. V težkih dneh smo bili deležni velikega razumevanja in pomoči s strani delovne skupnosti Tovarne verig. Zahvaljujem se OOS in sodelavcem vijakarne za denarno pomoč ter venec, prav tako obratu vzdrževanja za venec, pihalni godbi pa za žalostinke pri pogrebu. Vsem tudi hvala za izrečeno sožalje ter spremstvo na zadnji poti.

Žena Rezka z otroki,
Cvetko Francijem
in Majo
ter brat Silvo

Upokojitve

Hozjan Matija, rojen 21. 2. 1916 — stiskalec I. v TOZD vijakarna, je bil v naši delovni organizaciji zaposlen od 5. 8. 1957 dalje. Tov. Hozjan je bil invalidsko upokojen 7. 7. 1975.

Upokojenemu delovnemu tovarišu se za dolgoletni delovni prispevek zahvaljujemo, obenem mu želimo veliko zdravja.

Iz kadrovskega oddelka

Javna razprava o sporazumih TOZD

Janez Smole

Te dni poteka javna razprava o samoupravnem sporazumu o združevanju temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo in samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih med združenimi temeljnimi organizacijami in delovno skupnostjo skupnih služb. Ta dva akta sta v procesu organiziranja TOZD prav gotovo najbolj pomembna. Z njima se vzpostavljajo popolnoma novi odnosi v tovarni. Značaj naše tovarne se s tema dvema spo-

razumoma popolnoma menja. Lahko rečemo, da s tem nastaja nova Tovarna verig Lesce.

Sedanja javna razprava je zaradi tega zelo pomembna. Ne smemo je jemati kot formalno dejanje pred dokončnim sklepanjem obeh sporazumov. Razumljivo je, da je glavni namen javne razprave prispevati, da bodo rešitve v teh dveh sporazumih čim boljše in ustavno čim doslednejše. Toda pomen javne raz-

prave je tudi v tem, da se vsi čim bolj seznanimo z vsebino in duhom teh dveh dokumentov. S tem bomo spoznali nove odnose, ki jih bomo morali v vsakdanjem delu uveljavljati in jih spoštovati. Tako bomo tudi bolje poznali svojo temeljno in delovno organizacijo, v kateri delamo in uresničujemo svoje življenjske interese. A najvažnejše je, da bomo spoznali pota in načine, po katerih bomo te življenjske interese uresničevali.

za čas od 23. 8. do 15. 9. 1975

Srečanje borcev NOV slovenskih železarn

Z uvedbo delavskega samoupravljanja so v Železarni Štore nastale velike spremembe. Potrebe tržišča in želje delavcev po napredku so prispevale k temu, da sta proizvodnja in produktivnost hitro naraščali in število zaposlenih se je hitro večalo. Proizvodne zmogljivosti

Ko so se po gozdovih okoli Javornika pojavili pripadniki prve celjske partizanske čete in kurirji drugih odporniških enot, so našli zatočišče v hišah zavednih štorskih železarjev in naprednih kmetov v okolici. Kot prva med slovenskimi partizanskimi četami je bila 20. julija 1941 ustanovljena Celjska četa, to je dva dni pred dnem, ki ga Slovenci proslavljamo kot dan vstaje slovenskega naroda. Sodelovanje pri širjenju odpora

technique. See, also, studies in.

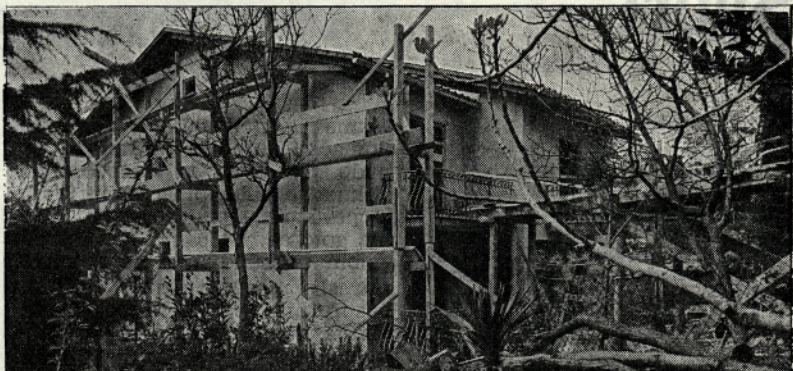
ITALIJANSKI

Kdor se iz ljubezni poroči,
ponoči uživa, podnevi pa stoka.

WILLIAM SHAKESPEARE
JE REKEL:

ški so april, kadar snubijo, in december, kadar so poročeni; deklice so maj, dokler so de-

NAGRADNA KRIŽANKA

ZDRAVNIK SPECIALIST		IVO ROBIČ		UGLAJE- NOST	
TLA		M. IME			
		DELAVNICA POPRAVILA			
PEST- NER		DEL POKR. VOZVODINE			
		ŽURJAB.			
MORILEC LUMUM- BE			RESMAN IVAN		
			HRV. Ž. IME		
KEM. OZNAKA ZA TRIDIJ		LJUBLJ. LETALI- ŠČE			
OSEBNI ZAIMEK		ISKRIN TV SPRE- JEMNIK			
OZNAKA ZA NEZNAN- CA		ŽIVEC	INDUST. NAFTE		
NALEK DEL ATOMA		SARAJEVO			
		NAPRAVA ZA MLETJE			
ČELADA			UMRLI GRSKI LADJAR	RJEKA BEOGRAD	
LETO- VIŠČE POD VELEBITOM					
AMER. PISATELJ (STONE)				BILJARDNA PALICA	GRŠKA CRKA
	ITALIJA	NATRIJ		KARDELJ EDVARD	
	POKLON	POT V VE- SOLITU (MM)		JAPONSKI CESAR	
DEL POSODE		DROBEČ NESNAGE			
		ŠTEVNIK			
NAPA- DALNOST					
ROBNI KAMEN				AFRIŠKI PTIČ	DALMAT. Ž. IME
PRITOK BAKAS- KEGA JEZERA		TOVARNA V HOCAH			
		ORANJE			
IGRA NA SREČO			RUSKI VELETOK		
MAD- ŽAR			DEL VOZA		

Za križanko, objavljeno v št.

Uredništvo

Uredništvo

edino!e zato, ker nič ne zine.

в до покату

Repaja Milan
TOZD Verigarna

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarnice — Tovarne verig Lesce. Izhaja dvomesečno. Naklada 1.400 izvodov. Ureja ga uredniški odbor: Niko Bulut — urednik, Jože Ješe — odgovorni urednik in Franc Čop, dipl. psiholog — član. Fotografska oprema Miha Polda. Tisk: Tiskarna Ljubljana. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72, prosto plačila prometnega davka.